

1917. ÁPRILIS 15.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

LVI. ÉVF.

KÖZLÖNYE

7-8. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Előfizetési díj egy évre 16 korona

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. em.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közölhetnek.

(Telefon: 37-22.)

NAPIKÉRDÉSEK.

Többtermelés, fakivitel és valuta, belföldi faszükséglet, talpfatermelés, cserkéregtermelés.

A napilapok közgazdasági rovataiban és egyes szaklapokban gyakran találkozunk mostanában a fenti jelszavakkal, még pedig a legellentétesebb fejtegetések kíséretében. A legkülönbébb érdekek képviselői szólnak e nehéz kérdésekhez, azoknak néha igen különös beállítással, időszerűnek tartjuk tehát, hogy az erdőgazdaság szempontjából is foglalkozzunk velük, ami annál jogosultabb, mert a magyar erdőbirtokról és faterméséről folyik az alku — annak illetékes képviselői nélkül.

Az ujabban oly gyakran hangoztatott *többtermelés*, az erdőgazdaságra vonatkoztatva, nem eshetik ugyanoly elbírálás alá, mint pl. a mezőgazdaságban vagy az ipari termelés legtöbb ágában. Mig ezekben a termelés fokozása, amelyre a háboru után kétségkívül szükségünk lesz, a jobb gazdasági művelés, a fejlettebb műszaki berendezés, a nagyobb befektetés folyományaként rövid időn belül érvényesülhet, addig az erdőgazdaságnál az ezentul üzőtt *jobb* gazdaság hatását a többtermelés terén nagyobb mérték-

bén csak a késő jövőben éreztetheti, amidőn a mostantól fogva helyesebb elvek szerint telepített és ápoltt erdők vágható korukat elérték. Egyebekben pedig akárhány birtokon a helyesebb gazdálkodás, a jövőbeli többtermelés előkészítése a közelebbi jövő hozadékainak megszorítását involválja.

A legközelebbi jövőben érvényesülő erdőgazdasági többtermelés tehát más alig lehet, mint hogy erdeinkben az eddiginél is nagyobb vágásokat eszközölünk. Hogy ez mennyiben engedhető meg vagy mennyiben lehetséges, az egyes birtokok állapotától függ, általánosságban azonban az ily értelmű erdei többtermelés előfeltételei, ha azt hosszabb ideig kívánnák folytatni, kisebb mértékben vannak ma már meg, mint általában feltételezik. Egyes nagy bükkösöktől eltekintve, ma már érintetlen nagy fakészleteink alig vannak és azt az optimizmust, amely ennek a kérdésnek tárgyalásánál mindig kötött forgalmu erdőbirtokaink jó állapotára és tartamosgazdálkodására hivatkozik, nem tehetjük egészen magunkévá, mert a kötött erdőbirtokon folyton-folyvást engedélyezett rendkívüli fahasználatok azokat a készletfeleslegeket, amelyek most a pillanatnyi többtermelés tárgyai lehetnének, régen felemésztették. A szabad rendelkezésű magánbirtokok állapota pedig még kevésbé olyan, hogy azok számottevő oly készletekkel bírnának, amelyek most igénybevehetők lennének.

Az erdőpusztítással egyértelmű többtermelés tehát erdőségeink állapotát még alacsonyabb gazdasági színvonalra süllyesztené le és a későbbi jövőben annál bizonyosabban a fatermelés hanyatlásához vezetne. Pedig a felszökött faárak sok erdőbirtokost arra fognak csábítani, hogy értékesíthető erdőrészteiket — még ha egyébként érettségüket el sem érték s még legjobb növekvésben állanak — piacra dobják. Másfelől pedig a fakereskedelem kapva kap az ekként kínálgató vásárlási alkalmon, mert a faüzlet úgy a bel-, mint a külföldön kitűnő kilátásokkal kecsegtet a háboru után. Ennek legjobb bizonyossága, hogy több nagy bank erdőbirtokok vásárlásával kezd foglalkozni és minél több fatermelő vállalatot igyekszik érdekkörébe vonni.

A háborut közvetlenül követő néhány évre egyébként az ország legtöbb vidékén rendelkezésünkre fognak állani azok a vágásterületek, amelyek a háboru alatt munka- és fuvarerő hiánya

miatt részben vagy egészben kihasználatlanul maradtak. Ezek néhány évre az okszerűség határain belül is módot nyújtanak a többtermelésre.

Az erdőgazdasági többtermelés közvetlenül érvényesíthető további lehetősége a fatermés igen gondos, minden pazarlást mellőző kihasználása és értékesítése. Ezt az emelkedő faárak önműködően elő fogják idézni.

A közelebbi jövőben többet termelhetünk minden felhasználást nélkül akkor is, ha az uradalmak emelkedő bevételeikből az erdőnek utakkal és vasutakkal való feltárását nagyobb arányban eszközlik és okszerű házilagos termelés útján *áterdölések* alakjában hasznosítják a középkori és közel vágható faállományoknak azt a fatömegét, amely ma legnagyobbbrészt az erdőn pusztul. Holdanként és évenként ma fatermelésünk több mint 2 m^3 -re nem tehető, ami jóval kevesebb, mint például a németországi erdőben hasznosított fatömeg. Ezt felhasználattal csak ideiglenesen lehetne emelni, hogy aztán annál nagyobb legyen a visszaesés, ellenben az áterdölések útján fatermelésünk holdanként 0,5, sőt idővel 1,0 m^3 -rel is emelhető lenne teljesen az okszerűség határain belül. Ennek természetesen előfeltétele a kellő beruházással kapcsolatos házilagos termelés, mert vállalati uton gyéríteni egyértelmű a legnyersebb erdőpusztítással.

Az áterdölési fatömeg különösen cellulóze- és bányafát, mezőgazdasági fát, rudakat, távirópóznát nyújtana bőségesen. Figyeljék csak meg erdőbirtokosaink, hogy egyes házilagosan termelő kincstári uradalmak mily szép jövedelmet huznak ily fatermékeik eladásából!

Az erdőgazdasági termelés fokozásának egyik további, szintén belátható időn belül eredményhez vezető eszköze a természetes felujtással kapcsolatos fokozatos kihasználási mód bevezetése erre alkalmas erdőben, amely növedéktöbbletekhez vezet a hosszabb ideig gyéren álló fatörzseken.

A többtermelés egyéb eszközei, mint új területek beerdősítése és a vágásterületeknek az eddiginél sokkal gondosabb és szakszerűbb felujtása, nemkülönben a fiatalosok kellő ápolása, már csak a távolabbi jövőben fogja hatását éreztetni, de ha közvetlenül kevésbé is látjuk hasznát, mégis meg kell tennünk, ha nem

akarjuk magunkra vonni azt a jogos szemrehányást, hogy a háboru tanulságait nem igyekeztünk a nemzet javára fordítani.

*

A nagyobb mérvű fatermelés céljára nézve a nézetek annyiban megoszoló, hogy bizonyos körök a valutajavítás érdekében a fakivitel nagymérvű propagálását kívánják, míg mások, a belföldi fogyasztók, fenyegető fahiánytól és indokolatlanul magas faáraktól tartanak és oly extrém eszközökhöz kívánnak nyulni, mint a kiviteli tilalom, az állami erdők fatermésének egyes iparágak, pl. az építő ipar részére való lefoglalása stb. Mig azelőtt az ipar és kereskedelem, ha valahol az az alaptalan hír terjedt el, hogy az állam erdeinek fatermését maga kívánja felfűrészelni, nagy felháborodással kelt ki ily eszmék ellen, ma az ő berkeiből követelik kincstári fűrészek felállítását.

Igy ingadoznak a vélemények és kívánságok a szélsőségek között. Az erőltetett kivitel pártolói vagy a belföldi szükséglet fedezésének elengedhetlen voltáról feledkeznek meg, vagy tulbecsülik erdőseink teljesítő képességét és a kimeríthetlen fakészletek regevilágában élnek. A másik fél szintén csak egyoldaluan a maga érdekeit tartja szem előtt. Az igazság, mint rendesen, a középúton van. A kivitel nagy fontosságát tagadni nem lehet s ezen a téren a fatermelésnek is vannak kötelességei az ország külkereskedelmi mérlegének javítása terén, amelyeket azonban a háboru utáni első években mindenesetre olyképen kell teljesíteni, hogy ezáltal a belföldi szükséglet kielégítése akár áruhiány, akár megfizethetetlen árak következtében lehetetlenné ne legyen. Ebben a tekintetben bizonyos szabályozásra valószínűleg szükség lesz, még pedig abban az értelemben, hogy kivitelre elsősorban oly erdei termények kerüljenek, amelyek itthon nem képezik fogyasztás tárgyát, pl. az elsőrendű tölgyfaválasztékok, vagy amelyekből még feleslegünk van, pl. a bükkfa. A fenyőfélénél a kivitel mellett továbbra is nagyobb mérvű behozattal kell számolnunk.

A leglényegesebb azonban, hogy mindent elkövessünk arra, hogy lehetőleg kevés nyers fát vigyünk ki és minél több, értékében megsokszorozódott megmunkált fát és faárut. Valutánk javítását leginkább az mozdítaná elő, ha a megmunkálás, ipari feldolgozás munkabérei itthon maradnának és iparunk kellően fellendülve,

könnyen elbirná a nyersanyag árában és a munkabérekben a multhoz képest beállott emelkedést.

A belföldi fogyasztók pedig számíthatnak arra, hogy mihelyt a termelés normális vagy azt is meghaladó mértéket ölthet, tehát több áru jelenhet meg a piacon s a munka- és fuvarerő visszatértével az ezen a téren ma észlelhető árhajsz, amelyen a házilagosan termelő s állandóan egy helyhez kötött uradalmak az ide-oda vándorló fatermelő vállalatokat nem követhették, megszűnik, a kereslet által felcsigázott mai rendkívüli, az általános árdrágulással egyébként lépést tartó faárak hová-tovább vissza fognak fejlődni arra a színvonalra, a mely a nagyobb kínálatnak fog megfelelni. A belföldi szükséglet tehát a termelés természet-szerű fokozódásával és a hadi szükséglet elmaradásával nézetünk szerint mesterséges eszközök alkalmazása nélkül is fedezetet fog találhatni, hacsak tröszt-szerű alakulatok a faipar terén nem fognak egészségtelen viszonyokat teremteni.

Ezért szeretnők, ha minél több magánuradalom industrializálná fatermelését, hogy úgy nyers-, mint fűrészelt árut kis tételekben és közvetlenül a fogyasztónak (építtetőnek vagy kisiparosnak) adhasson el. Ettől az állapottól azonban, sajnos, még igen távol állunk, ma még a tövön való eladást találják birtokosaink a legkényelmesebbnek.

*

A jövő esélyeinek latolgatásától térjünk vissza a jelenhez. Egyelőre főként a *talpfatermelés* lényeges fokozására lenne szükség.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur a házilagos gazdálkodást folytató erdőbirtokosokat, a fatermelőket és fakereskedőket a Máv. talpfa- és tűzifaszükségletének, valamint a közintézmények tűzifaszükségletének ellátása ügyében folyó évi márczius hó 19-én értekezletre hívta egybe, amelyen személyesen elnökölt és első-sorban is az értekezlet célját ismertette, mely szintén a lehető leg-sürgősebben meg volna állapítandó, hogy mennyi talpfa lenne az őszi idényig termelhető, illetőleg a már kitermelt és az erdőn, valamint a rakodókon heverő talpfák betudásával mennyi talpfa lenne az őszi idényig a Máv.-nak átadható.

Hangsúlyozta a földmivelésügyi miniszter, hogy az értekezlet úgy a Máv., mint az összehívott érdekeltség érdekeit egyaránt

kívánja szolgálni, mert a jelenlegi háborus viszonyok között bekövetkezhetik a kényszertermelés szüksége abban az esetben, ha a szükséglet az önkéntes termeléssel biztosítottak nem látszanék.

A jelenlévő érdekeltség igen nehéz helyzet elé állított akkor, amikor a földmivelésügyi miniszter azonnali adatok bemondását kérte, mert hiszen pár percnyi gondolkodási idő után, az üzleti könyvek betekintése nélkül megbízható számadatokat bemondani szinte kizárt dolognak látszott.

Végre is meghajolva a földmivelésügyi miniszter nyomós érvei előtt, az értekezleten jelenlevők abban állapodtak meg, hogy megbízható adatokat a földmivelésügyi minisztérium részéről már előkészített két kérdőíven a legrövidebb időn belül be fogják küldeni a földmivelésügyi minisztériumnak, de emellett a jelenlévők bemondják azokat a hozzávetőleges számadatokat is, amelyeket bizonyos óvatosság szem előtt tartásával azonnal is közölhetnek.

Ennek az utóbbi adatgyűjtésnek eredményéből hozzávetőlegesen meg volt állapítható, hogy a szükségletnek mintegy fele biztosítottak látszik s így, tekintettel az óvatosságból kisebbnek bemondott mennyiségekre, joggal következtethető, hogy e téren kényszereszközök alkalmazására nem lesz szükség.

Ugyanezt a benyomást meritettük az értekezleten felszólaló fatermelők felszólalásaiból is, akik a termelési, fuvarozási és élelmezési nehézségeken kívül főképen abban látják a talpfahiány okát, hogy a Máv. ragaszkodik azokhoz a szállítási feltételekhez, amelyeket még a háborút megelőzően kötött. Vagyis lenne elegendő talpfa, ha a Máv. hajlandó lenne a jelenlegi viszonyoknak megfelelő méltányos árakat fizetni. A földmivelésügyi miniszter kijelentette, hogy a talpfa árának kérdését az értekezlet tárgyai közül kikapcsolja, de viszont vállalkozott arra, hogy a Máv.-nál oda fog hatni, hogy az említett méltányos kívánalmak a lehetőséghez képest figyelembe vétnessenek. Az érdekeltek megnyugtatóra szolgált végül a földmivelésügyi miniszternek az a kijelentése is, hogy a fatermelési ügyek lehető gyors lebonyolítása céljából a földmivelési minisztérium kebelében külön *fatermelési osztályt* állít fel, melynek feladata a kincstári fatermelés kivételével a kereskedelemügyi minisztérium és az érdekeltség megbízottainak bevonásával a fatermelés (csertermelés) előmozdítása érdekében

szükséges intézkedések előkészítése, a végrehajtás intézése, a talpa, tűzifa stb. szállítására vonatkozó szerződések vasutakkal, városokkal, közintézményekkel való megkötésének előmozdítása, a fatermeléssel kapcsolatos fölmentések tárgyalása, a fatermelő munkások élelmezése, a fuvar és közérő kirendelése, valamint a takarmánybiztosító intézkedések tárgyalása. Az új osztály vezetője *Ráduly János* erdőtanácsos, helyettese *Gruber Gyula* erdőtanácsos.

Aktuális napikérdés még a *cserkéregtermelés* ügye. Minthogy azonban az erre vonatkozó, az árakat és a forgalmat szabályozó kormányrendelet lapunk zártakor még mindig nem jelent meg, ennek a kérdésnek tárgyalását jövő füzetünkre kell halasztanunk.

Nagybritannia faszükséglete és fával való ellátása a háboru alatt.

A fő alkotó részéről gyakran Angliának nevezett, politikailag azonban Angliára és Walesre, Skótországra és néhány kisebb szigetre (Man és a francia partok közelében levő u. n. csatorna- vagy normann szigetek: Jersey, Guarnesey stb.-re) tagozódó Nagybritannia Írországgal angol királyi fennhatóság alatt lévő egyesült királyság. Ha jelen közlemény keretében Írországról különösebben nincsen szó, ez abban találja magyarázatát, hogy bár Írország az egyesült királyságnak fában legszegényebb része, gyéresebb lakossága, kisebb ipara és köszénben való szegénysége miatt a faellátás kérdése által nincs annyira érintve, mint Nagybritannia, illetve a nagy iparu és sűrű lakosságú Anglia, amelynek a politikai és gazdasági élet irányításában különben is vezető szerepe van.¹⁾

¹⁾ Az egyesült királyságból

Anglia és Wales területe	150.697	□ km,	lako:ainak száma	36 millió
Skótország	78.895	" "	" "	4.7 "
Írország	84.252	" "	" "	4.4 "
Mansziget	588	" "	" "	52 ezer
Csatornaszigetek	196	" "	" "	98 "

Egész terület 314.628 □ km, lakosság száma 45.3 millió

1895-ből való, tehát régebbi adatok szerint Nagybritanniának 1,103.611 *ha*, az összterület 4·8⁰/₀-át, Irországnak pedig 122.633 *ha*, vagyis az összterület 1·5⁰/₀-át képviselő erdősége volt. Ez az egészben 1,226.244 *ha*-nyi állomány azonban a *Quarterly Journal of Forestry* angol erdészeti szakfolyóirat szerint 884.000 *ha*-ra apadt le a mostani világháború kezdetéig és azóta is további csökkenésnek van alávetve, amely talán tulzottan és tendencziózusan 400.000 *ha*-ral van megjelölve. Egyébiránt bármiként legyen is ez a dolog, az erdőállomány elégtelensége és az a körülmény, hogy Nagybritannia, illetőleg Anglia emiatt a fabehozatalra Európa összes államai között legjobban rá van szorulva, közismert és mindenképen nyilvánvaló tény, amelyik a háború előtti és a mostani háborús időkben egyaránt érvényesül, miután a faszükséglet, ha bizonyos irányban a háború miatt csökkent is, viszont más irányban fokozódott. Szintugy nyilvánvaló az is, hogy a háborúnak és a vele kapcsolatos gazdasági és ipari működésnek bizonyos parancsoló követelményei mellett (a hadiszergyártás és hadicélú építkezések, kőszén és vasüzem, hajóépítés stb. faszükségei) minél inkább megnehezül a fabehozatal, annál inkább előáll a szüksége annak, hogy az amugy sem nagy saját készletek igénybevétessenek.

A béke normális éveiben az egyesült királyság mintegy 1½—2 millió tonnát kitevő belföldi termelését idegen országokból behozott és kereken 12 millió tonnával számítható famennyiséggel volt kénytelen kiegészíteni. Főszállítója Finnország hozzászámításával Oroszország volt, faszükségletének mintegy 4/5 részét főként fűrészelt fában, de azonkívül nyers fában és tölgydongában is ez fedezte, jelentékeny szállítója volt továbbá Angliának főként fűrészelt fában Svédország és Kanada, amelyekhez nagy bányafaszállítmányai-val még Franciaország, fűrészelt és nyers fával Norvégia és az északamerikai Egyesült-Államok — utóbbiak tölgydongával is —, ezek után következőleg pedig nyers és fűrészelt fával, valamint dongával Németország, bányafával Portugália és Spanyolország, és nyers, valamint megmunkált fával a Nagybritanniába kisebb mennyiségeket exportáló többi állam — köztük Ausztria és Magyarország is — csatlakozik.

Ezen behozatalról teljesebb kép nyerése végett ideiktatom az angol áruforgalmi statisztikának az 1913. évet illető adatait:

Származási ország, állam, birtok	Mégmunkálatlan fa					Mégmunkált (fűrészelt, hasított, gyalult vagy előkészített)		Minden- féle mértű hordófa	Szárma- zási ország szerint egészben
	fenyőfa	tölgyfa	teakfa	bányafa	egyéb fa	fenyőfa	egyéb fa		
	l o a d *)								
Oroszország --- --- ---	326.240	23.005	—	1,538.714	48.061	3,331.872	31.472	92.100	5,391.464
Svédország --- --- ---	32.649	—	—	354.988	5.221	1,366.780	3.688	40.526	1,808.852
Norvégia --- --- ---	28.276	—	—	114.777	1.230	294.053	564	13.460	452.360
Németország --- --- ---	82.968	21.343	—	28.926	1.923	94.187	551	3.178	233.076
Franciaország --- --- ---	—	—	—	984.331	2.815	—	17.413	344	1,034.903
Portugália --- --- ---	—	—	—	315.638	—	—	—	—	315.638
Spanyolország --- --- ---	—	—	—	103.123	—	—	—	—	103.123
Egyesült-Államok --- --- ---	50.826	181.750	—	—	13.445	460.525	50.068	30.084	786.698
Egyéb idegen ország --- --- ---	595	18.973 ¹⁾	9.723 ²⁾	5.931	2.086 ⁴⁾	12.538 ⁵⁾	8.014 ⁶⁾	1.488	59.348
Idegen országokból egészben --- --- ---	521.554	245.071	9.723	3,451.428	74.781	5,559,955	111.770	181.180	10,155.462
Kanada --- --- ---	7.365	9.286	—	—	23.005	888.951	72.588	820	1,002.015
Egyéb brit birtok --- --- ---	39	29	38,049 ³⁾	—	1	2.117	1.226	128	41.589
Brit birtokból egészben --- --- ---	7.404	9.315	38.049	—	23.096	891.068	73.814	948	1,043.604
Összes behozatal --- --- ---	528.958	254.386	47.772	3,451.428	97.787	6,451.023	185.584	182.128	11,199.066

*) 1 load mégmunkálatlan nyers fánál = 40 angol köbláb = 1.132 m³, mégmunkált fánál pedig = 50 angol köbláb = 1.416 m³.

¹⁾ Ebből Ausztria-Magyarország 7922, Japán 9512 loadot szállított.

²⁾ Hajóépítési fa, a behozatalban részes Jáva 3028, Siam 6109 load-dal.

³⁾ Brit-India 37.008 load-dal.

⁴⁾ A kimutatott mennyiségből 283 load Ausztria-Magyarországból,

⁵⁾ A kimutatott mennyiségből 1080 load Ausztria-Magyarországból,

⁶⁾ A kimutatott mennyiségből 6390 load Németországból lett behozva.

Szerepel azonkívül a háboru előtti idők behozatalában 1913-ban 141.801 tonna, főként francia Nyugat-Afrikából, brit Nyugat Afrikából, az aranypartvidékről (Gold Coast) és brit Hondurasból behozott mahagoni fa és azonkívül 1913-ban 249.411 tonna főként az Egyesült-Államokból, Kanadából és Ausztráliából behozott butor és egyéb ipari czélokra szolgáló, külön meg nem nevezett tengetentuli fa, úgy hogy végeredményében a behozatal az említett 12 millió tonnát megközelítő mennyiséggel és a statisztika által részletesen kimutatott 33,788.884 font sterling értékkel vehető számításba. Ebből is látható, hogy a behozatal milyen nagyarányu.

A táblázat adataiból kivehetőleg a behozatalban a legnagyobb mennyiségeket a megmunkált (fűrészelt stb.) fa és a bányafa képviseli.

A mostani világháboru Anglia fabehozatalában számbavehető változásokat idézett elő. Nem szólva arról, hogy Németország és Ausztria-Magyarország szállítmányai elmaradtak, az Angliával szövetséges és a semleges államokból, valamint a brit birtokokról származó fának a behozatala is megnehezült és megcsökkent. Németország már a háboru kezdete óta Angliának szánt számos farakományt — mint feltétlen hadi dugárut — gyújtó lövegek által történt lángbaborítás vagy hajóelsüllyesztés által elpusztított és bár az északamerikai Egyesült-Államoknak a német tengeralattjáró hajók hadviselése miatt 1916-ban Anglia javára történt fellépése Anglia helyzetét időlegesen megkönnyítette, egészen véve még sem tudta a behozatal csökkenését meggátolni. Főleg az Oroszországból való behozatalnál mutatkozott ez, most pedig, hogy Németország ez évi február elejétől a tengeralattjáró hajókkal való szigorított hadviselést illetőleg a tengeri zárlatot bejelentette, ez a csökkenés — az eddigi eredmények után ítélve — az összes importáló országok faküldeményeinél fokozott mértékben be fog következni. Mondani sem kell, hogy Anglia minden lehető elkövetett és el fog követni, hogy faszükségletéből azt, amit az egyes távolabbi országokból nem tud megkapni, ha drágábban is, a közelebb fekvő Svéd- és Norvégországból megszerezze és magát saját készleteinek igénybevételétől mentesítse, ez azonban előreláthatólag most már nagy nehézségekbe fog ütközni.

Főként a német fakereskedelmi lapok hoznak közleményeket Angliának a háború alatti faellátásról. A németeket ez a kérdés közvetlenebbül érinti, amellett könnyebben hozzájutnak az idevonatkozó adatokhoz. Így elsősorban az egészben való fabehozatal értékét illetőleg az angol hivatalos statisztikából vett azt a kimutatást találjuk, hogy 1000 font sterlingekben

	ebből	orosz	svéd	norvég	Egyesült- Államok	kanadai
az 1913. évi behozatal	33.789	13.740	4.597	1.393	5.095	3.790
1914. " "	25.343	7.417	5.021	1.455	3.589	3.114
1915. " "	32.788	4.760	9.684	3.818	5.051	5.424
1916. " "	40.562 ¹⁾	—	—	—	—	—

Azonkívül a már említett két főbehozatali áru közül a *fűrészelt vagy egyébként megmunkált fára* nézve azt az érdekes és az idők változását élesen jellemző közlést vesszük, hogy ebből a fából a Nagybritanniába való behozatal volt 1913-ban 6,636.000 load²⁾ = 9,396.576 m³, 21,035.000 font sterling értékben; 1916-ban 3,912.000 load = 5,539.392 m³, 29,066.000 font sterling értékben; ígyképen esett egy m³-re 1913-ban 2·24 font sterling, 1916-ban 5·42 (a mi pénzünk szerint a rendes 24 K-ás békeárfolyamot számítva 1913-ban 53·76, 1916-ban 130·08 K). Eszerint tehát csökkenő behozatallal kapcsolatban a faanyagok megfelelő drágulása is bekövetkezett. Némi vigasztalásul szolgálhatott az, hogy az 1916. évi behozatal az 1915. évinél nagyobb volt.

A máshonnan elmaradt fakészleteket Anglia főként Svédországból igyekezett lehetőség szerint pótolni, úgy hogy az onnan való behozatal ilyenmő fában 1913-ban 1,371.000 loadot, 1916-ban pedig 1,531.000 loadot tett ki.

Hogy Svédországnak, amely a háború alatt entente és semleges államokkal egyaránt kitűnő faüzleteket csinált, Nagybritannia háború alatti faszükségletének kielégítésében igen jelentékeny szerep jutott, ezt egyébként a következő adatok is igazolják:

¹⁾ Hozzávetőleges, államok szerinti részletezés nincs.

²⁾ Ez a mennyiség a 161. oldalon lévő táblázatban foglaltak szerinti 6,451.023 + 185.584 load lefelé kikerekített összege.

Svédország kivitele keskenyebb „9” hüvelyken alóli (batters), valamint ennél szélesebb padlóknak (planks) és deszkákban, standardokban¹⁾ kifejezve volt:

	egészben	ebből Nagybritanniába
1913-ban --- --- ---	1,098.532 stand.	350.340 stand.
1914-ben --- --- ---	874.080 ”	383.630 ”
1915-ben --- --- ---	1,077.876 ”	580.881 ”
1916-ban --- --- ---	1,169.323 ”	536.588 ”

Még érdekesebb képet ad azonban a viszonyok alakulásáról hivatalos angol statisztikai adatok alapján egybeállított és német fakereskedelmi lapokban megjelent az a kimutatás, a hozzáfűzhető következtetésekkel együtt, amelyik Nagybritanniának *bányafával* való ellátásra vonatkozik.

Eszerint behozatott bányafa (Pit props):

	1913-ban				1914-ben				1915-ben			
	1000 loadokban	1000 font sterling (£) értékben	1 loadra esik £	0/0-a az összehozatalnak	1000 loadokban	1000 font sterling (£) értékben	1 loadra esik £	0/0-a az összehozatalnak	1000 loadokban	1000 font sterling (£) értékben	1 loadra esik £	0/0-a az összehozatalnak
Oroszországból	1.538	2.415	1.6	44.6	737	1.171	1.6	29.7	61	267	4.4	2.8
Franciaországból	984	839	0.9	28.8	886	808	0.9	35.7	793	1.041	1.3	36.6
Svédországból	360	558	1.5	10.4	306	577	1.9	12.3	382	1.283	3.3	17.6
Portugáliából	316	278	0.9	9.1	293	267	0.9	11.8	375	539	1.4	17.2
Norvégiából	115	201	1.8	3.3	134	298	2.2	5.4	321	1.137	3.5	14.8
Spanyolországból	103	91	0.9	2.9	95	90	0.9	3.8	132	187	1.4	6.1
Németországból	29	54	1.9	0.8	13	20	1.5	0.5	—	—	—	—
Egyéb országokból	6	9	1.5	0.1	7	13	1.9	0.2	6	23	3.8	0.3
Brit birtokokról	—	—	—	—	6	17	2.8	0.2	99	354	3.6	4.5
Egészben --- ---	3.451	4.445	1.3	100	2.447	3.259	1.3	100	2.169	4.786	2.2	100

¹⁾ 1 standard (röv. std) = 4.372 m³.

1916. évre vonatkozólag az országonkénti részletezés még nincs meg, megvan azonban az egészben való behozatal havonkénti és ez alapon évi eredménye. Eszerint volt az 1916. évi behozatal mennyisége 2020 ezer load, az 1916. évi behozatal értéke 6939 ezer £, esik ennél fogva 1 loadra átlagosan 3·3 £.

Hogy ha a négy év adatait összehasonlítjuk, feltűnik itt is a csökkenő behozatal és az áru értékelkedése, amit a szállítási távolság és a magas hajóbiztosítási díjak is befolyásolnak. Legfeltűnőbb az Oroszországból való behozatal nagyarányu csökkenése és drágulása. Franciaország és Portugália a közlött 1913—1915. évi adatokból hű szövetségeseknek, a skandináv országok és Spanyolország pedig a jóindulatu semlegeseknek tűnnek fel. Jellemző azonkívül a távol fekvő és rendes körülmények között bányafát nem is szállító brit birtokoknak (Uj-Fundland stb.) a háboru alatti fokozott igénybevétele is.

De hát hiába, a bányafa és a kőszén fontos dolog volt már Angliában a békében is s annál inkább lett azzá a háboruban, de nagy jelentősége van a kitűnő minőségű és nagy tüzelő erejű angol kőszénnek Anglia szövetségeseinél is, így Franciaországban, amelynek legjobb szénbányái a belga szénbányákkal együtt ezidő szerint német kézen vannak, és Olaszországban, amelynek némi barnaszene van, kőszene azonban nincs. Megérzi ezt azonkívül a kőszénben szintén szegény Spanyolország és Portugália, Norvég- és Svédország, Dánia és Hollandia is és ez el is képzelhető, akkor, amidőn a vasut- és hajóközlekedés, a sok ipari üzem, köztük a hadviselők ágyu-, fegyver- és lőszergyártása is jó részben a fűtés és világítástól, tehát a szénellátástól függ.¹⁾

Anglia évi bányafaszükségletét 3·5 millió load-ra értékelik. Nyilvánvaló, hogy amily mértékben csökken a bányafabehozatal, ugy kénytelen Anglia saját korlátozt fakészleteit a többi szükséglet mellett bányafatermelésre is igénybe venni. Annak megjósolásába belebocsátkozni, hogy ezek a fakészletek meddig tart-

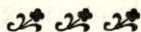
¹⁾ Anglia évi kőszéntermelése, normális időket véve, évi 200, kivitele pedig évi 70 millió tonnával számítható. 1913-ban kivetetett 73·4 millió tonna 50·7 millió font sterling értékben, ebből millió tonnákban 12·7 Franciaországba, 9·6 Olaszországba, 8·9 Németországba, 5·0 Oroszországba, 4·5 Svédországba, 3·0 Dániába, 2·5 Spanyolországba, 2·2 Norvégiába, 2·0 Németalföldre, 1·2 Portugáliába, 1·0 Ausztria-Magyarországba.

hatnak, hálátlan dolog volna, igen kívánatos is, hogy számbajövő egyéb tényezők behatása alatt a háboru hamarabb véget érjen és ne kényszerüljünk erre addig várni, míg a fakészletek kimerülnek. Az azonban bizonyos, hogy minden elsülyesztett vagy rendeltetési helyére nem jutó fa-, bányafa- és kőszénszállítmány az óhajtott célhoz közelebb visz.

Az angol kormány egyébként újabb időben kanadai famunkásokkal a francia Pyrenäusokban termeltet bánya- és egyéb fát és azonkívül további tehermentesítése végett most már kivitte azt is, hogy az angol hadsereg francia földön végzett hadműveleteihez Franciaországnak kell a szükséges fát adni, amely pedig ellenséges foglalás folytán ugyis csökkent erdőállományát saját hadi céljaira is eléggé igénybe veszi. A brit kormány továbbá hajótérnyerése czimén legutóbb mindennemű fára behozatali tilalmat állított fel. Ez az intézkedés faszükségletére való tekintettel elég különösnek látszik ugyan, minden valószínűség szerint azonban azt célozza, hogy a kormány elsősorban is ilyen lezárással az országban lévő fakészletekről leltárt kíván készíteni, később pedig maga akar favásárlóként fellépni, ép úgy, ahogy azt a francia kormány a múlt évben időlegesen szintén megtette és a fakeskedelmet a fabehozataltól eltiltották, a svédországi favásárlásokat mind saját számlájára eszközölte.

Legújabb hírek szerint azonkívül a fakeskedelem állami ellenőrzés alá került és a hadügyminisztériumban a fafogyasztás, bányafatermelés és egyéb ily irányu ügyek ellátására külön osztály lett felállítva.

S. K.

A szlavoniai lizstharmatos erdők kérdéseihöz.

Irta: Dr. Tuzson János egyetemi tanár.

Az Erdészeti Lapok legutóbbi számában (113. old.) össze van foglalva főbb vonásokban mindaz, amit az ott leírt hazai tölgyes erdőkben, ezek lizstharmat betegségére vonatkozólag meg lehetett állapítani, valamint az is, hogy miként lehet a baj ellen a legcélszerűbben védekezni.

A megállapítások tavaly ősszel történtek és azóta csak egy tél telvén el, az ott leírtakhoz újabb adatokat legfeljebb csak annyiban kapcsolhatok, hogy azóta a gróf Károlyi Lajos-féle erdői uradalomtól azt az értesítést kaptam, hogy a lizstharmat-gombától az ottani tölgyesek szintén a nyirkosabb talaju foltokon szenvedtek erősebben. Tehát éppen úgy, amint egyes más esetekre az idézett cikkben is ki van emelve. Egyebekben e fontos erdőgazdasági probléma részletes megoldásához csakis az érdeklődés általánosabb felébredése és az ország minden részére kiterjedő figyelem mellett várhatók újabb és újabb adatok és eredmények. Erős a meggyőződésem, hogy azok szem előtt tartásával, amik áttekinthetőség okából tömören és röviden az előbb említett cikkben le vannak írva, és az újabb és újabb esetek helyes megítélése mellett, a baj leküzdése, a nagyarányú károk elkerülése és egészséges tölgyes erdők nevelése kitartó munkával kétségtelenül sikerülni fog.

Eziránt biztosítékot nyújt az illetékes vezető szakkörök élénk érdeklődése és a selmeczbányai erdészeti kísérleti állomás körültekintő munkássága is.

A magam részéről a jelen közleményben csupán az előbbi cikkben a szlavoniai tölgyes erdőkről írottakhoz kell hogy egy pótlással és helyesbitéssel hozzájáruljak. Nevezetesen e tölgyeseknek u. n. „fehérfáju” fafajai között a *Fraxinus excelsior*-nak oly nagy jelentősége és fontossága van, hogy ennek a cikkemből történt kimaradása, ha ezt itt legalább pótlólag nem hangsúlyoznám, annak lényeges hiányát képezné. Ezt a fajt a lizstharmat veszedelem csökkentése okából ajánlott elegyítéshez feltétlenül és elsősorban kell használni. Ehhez kétség nem fér és nem férhetne a

hozzaértő szakférfiak előtt még abban az esetben sem, ha cikkemből kimaradva, azt pótlólag sem emliteném.

Hogy azonban ezt itt ennek daczára is külön hangsúlyoznom kellett, annak az az oka, mert egy a Morovié melletti erdőrészekben szedett kőrisfahajtás kapcsán a *Fraxinus ornus* (virágos kőris) is bekerült a jegyzékembe és éppen mint feltűnő adatot a cikkembe is felvettem a 116. és a 121. oldalon. Ez által a véletlen szövegezés által most már félreértés lehetett volna abban az értelemben, mintha a *Fraxinus excelsior*-t egyáltalában nem tartanám fontos, odavaló fának, aminek tehát épen az ellenkezőjét kell hangsúlyoznom.

Ennek a pótlólagos megjegyzésnek kapcsán rá kell térnem a *Fraxinus ornus* kérdésére és arra is, hogy van-e valóban virágos kőris a szóban levő erdőkben.

Az a leveles ág, amelyet ott szedtem és amely az egyetemi növényrendszertani intézet herbáriumában van, mindenben a *Fraxinus ornus*-ra vall. A levélkéek csekély száma (9), azok széles és elül lekerekített volta, a rügyek szürkésege a *Fraxinus ornus*-t sejtetik. Csupán a levél szegélye valamivel mélyebben fogazott, mint ahogy az utóbbi fajon szokott lenni. Nekem az adat fontos volta, ami különösen a *Fraxinus excelsior*-nak a cikkből való kimaradása következtében válik súlyossá, akkor ötlött szemembe, amikor a cikk nyomtatásban állt előttem és amikor egyuttal Roth Gyula erdőtanácsos ur kérdést intézett hozzám, hogy vajjon valóban *Fraxinus ornus*-ágakat szedtünk-e Morovié mellett?

Ekkor fogtam hozzá a levelek tüzetesebb, a kézikönyvekben és flóraművekben megszokott körülírások határain kívül eső, részletesebb megvizsgálásához. Főleg pedig az ereket viszonyait vizsgáltam, mert ismeretes, hogy a levélerezet igen sok esetben nagyon fontos és állandó ismertető jeleket szolgáltat.

Ez beigazolódtott a *Fraxinus ornus* és *Fraxinus excelsior* fajokra vonatkozólag is, amennyiben a kettőnek kifejlett levelén az ereket között igen jól megállapítható és teljesen megbízható különbség van. Míg ugyanis a *Fraxinus excelsior* levelének alsó oldalán csak a főér és a szárnyasan futó másodrendű erek domborodnak ki a lemez szövetéből, a harmadrendűek pedig a lemez szövetébe vannak beágyazva és mint sötét színű vonásokból álló hálózat láthatók, melyben a legfinomabb elágazások rendesen sötét pontocskában

végződnek, addig a *Fraxinus ornus* leveleinek alsó oldalán az összes erek, még a legfinomabbak is, a lemez szövetéből kidom-borodva kuszálódnak össze-vissza, amint azt a 1. és 2. sz. ábra mutatja.

Nem akarok itt ama szövettani okok részletes tárgyalásába bocsátkozni, amelyek ezt előidézik, csupán azt említem meg, hogy a *Fraxinus ornus* levélereit sokkal több szilárdító szövet veszi körül, mint a *Fraxinus excelsior* ereit.

Sajátságosnak látszik, hogy ezt a kitünő ismertető bélyeget olyan esetekre, mint amilyen a mi esetünkben is fenforgott, t. i. amikor sem virágzat, sem terméságazat rendelkezésre nem áll, eddig a levélkulcsok és dendrologiák nem ismertetik. Legalább az általam átnézett művek nem. *) Ennek okát kétségtelenül abban kell keresnünk, hogy a kettő két külön sectióba tartozó, egymással közletről nem rokon faj, amely között a virágzatban, termésben, termelben, levélalakban, a levélkék számában, a rügyek színében stb. általában oly nagy különbségek hozhatók fel, hogy feleslegesnek tartották további különbségek után kutatni. Holott a levélalak, a levélkék száma és a rügyek, éppen a szlavoniai esetben, nagyon is bizonytalan alapot nyújtanak a meghatározáshoz.

Csupán *Ettingshausen*-nek *Die Blattskelete* (1861) cz. munkájában találtam röviden megemlítve, hogy a *Fraxinus ornus* levélerei „scharf hervortretend“, a *Fraxinus excelsior*-éi pedig

*) *Frank A. B.*: Pflanzen-Tabellen, 1869. 160. old.

Nördlinger: Deutsche Forstbotanik II., 1876. 29. és 39. old.

Hempel G. u. Wilhelm K.: Die Bäume u. Sträucher 1889. 115. és 120. old.

Dietz S.: Rügy- és Levélkulcs. 1882. 86. old.

Köhne E.: Dendrologie, 1893. 508. és 513. old.

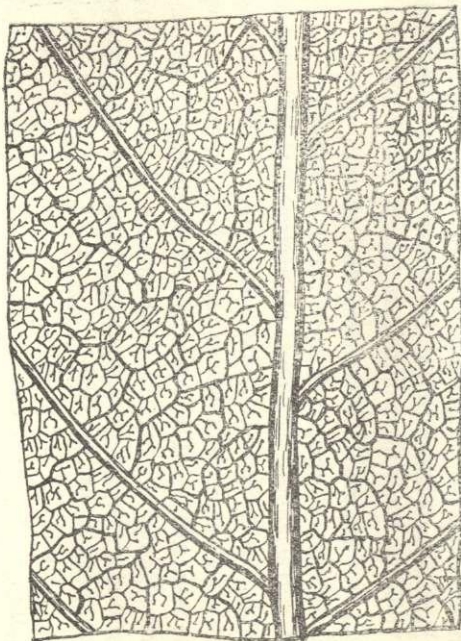
Solereider: Syst. Anat. d. Dicotyledonen, 1899. 589. old. — Ergänzungsband, 1908.

Lingelsheim A.: Vorarbeiten zu einer Monographie der Gattung *Fraxinus*. Botan. Jahrb. für Systematik etc. 40. 1908.

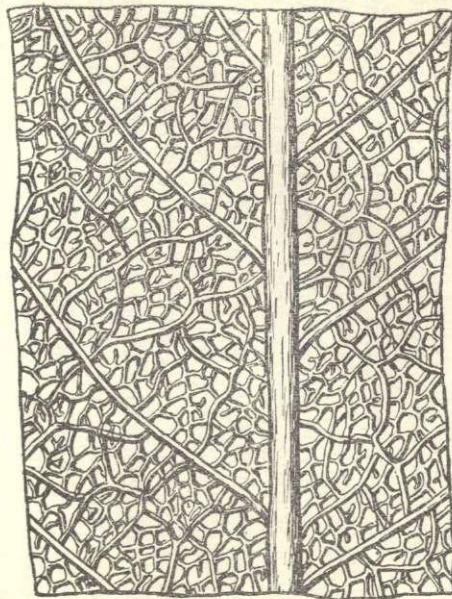
Tőkés L.: Levélkulcs. 1908. 59. old.

Fekete L. Mágocsy-Dietz: Erdészeti Növénytan, II. 1896. 1076. és 1081. old.

Itt a *Fraxinus ornus*-nál „később... átlátszó“ erekről van szó, amit legalább is a herbárium példányokról és a *Fr. excelsior*-al szemben nem lehet kiemelni, mert utóbbinak levélerezete sokkal áttetszőbb.

1. ábra.

2. ábra.

1. A *Fraxinus excelsior* L. levelének alsó oldala. — 2. A *Fraxinus ornus* L. levelének alsó oldala kiemelkedő erezzel. Mindkettő kézi nagyítással vagy élesebb szabad szemmel is látható.

„wenig deutlich hervortretend“. Ez a két kitétel azonban nem egészen tiszta, magam is csak utólag a leírt különbség felismerése után kölcsönöztem ezeknek nagyobb jelentőséget; alapjában a „hervortretend“ és „wenig deutlich hervortretend“ kifejezéssel szersző csak olyasfélét akart mondani, hogy „szembetűnő“ és kevésbé „szembetűnő“, mert ha nem így volna, akkor a *Fr. excelsior*-ra nem írta volna, hogy „wenig deutlich“, mert ezen a levélerek egyáltalában nem emelkednek ki. Az *Ettingshausen* idevonatkozó levélváz-ábráiból sem állapítható meg egyéb. Az egy évvel később kiadott levélkulcsából pedig *Ettingshausen**) még ezt a jellemzést is kihagyta.

A moroviái kőrisfák leveles ágát csakis a leírt erezetbeli különbség alapján sikerült biztosan meghatároznom, úgy, hogy gyűjtött anyagom alapján most már egészen kétségbe kell vonnom, hogy azokban a tölgyerdőkben virágos kőris volna. Nincs kizárva, de bizonyíték nincsen rá.

Mindamellett az ottani sajtóságos levelű *Fraxinus excelsior* nem lehet azonos a mi közönséges kőrisfánkkal, illetőleg majdnem bizonyos, hogy ennek egy, a közönségestől eltérő alakjával van dolgunk, amelyet minden bizonynnyal külön név is illet meg. A növény összes részeinek, virágának, termésének stb. ismerete nélkül azonban ez a kérdés nem oldható meg. Talán módja fog azonban akadni még az idei tenyészteti idő lefolyása alatt annak, hogy a hiányzó adatoknak is birtokába jussak.

A tölgylisztharmat és az ellene való védekezés.

Nagy érdeklődéssel olvastam dr. Tuzson János egyetemi tanár urnak az Erdészeti Lapok márczius 15-iki számában megjelent, a földmivelésügyi miniszter urhoz intézett jelentését a tölgylisztharmat károsításáról a vinkovcei, lippai és gödöllői kincstári erdőbirtokokon.

A tölgylisztharmat ugyanis a mi városunk tölgyerdejében is fellépett s igen nagy aggodalommal töltött el bennünket.

*) *Ettingshausen C.*: Medicinalpflanzen, 1862. 121. és 336. old.

Ez a mi erdőnk közvetlenül a város szélén terül el. Kiterjedése mindössze 816 kataszteri hold, de megbecsülhetlen kincsünk. Észak felől ez védelmezi a várost a gyakori északi szelek ellen. Ha ez az erdő nem lenne, a nyiri homok már eltemette volna városunkat.

Az erdő közepén van egy kies fürdők. Az erdőnek a város melletti része parkozva van és legkedvesebb sétahelyünk. Az erdő többi részét 40 éves vágásfordulóban értékesítjük s igen szép jövedelme van belőle a városnak. Az erdő régi idő óta kiválóan gondozott és szép sűrű faállománnyal, gazdag aljnövényzettel bír. Az erdő állami felügyelet alatt állván, a váltakozó erdőfelügyelők kivétel nélkül elragadtatással nyilatkoznak róla, mikor első ízben látják. Az alföldön aligha van hozzá fogható szép tölgyerdő.

El lehet tehát gondolni, mennyire meglepett bennünket és milyen gondot okozott, mikor a tölgylisztharmat első jelei mutatkoztak.

A csemetekertekben még csak védekezhettünk ellene rézkénporozással, azonban a felnőtt fák tekintetében, melyek a fürdőbe vezető árnyékos utat 80—120 éves hatalmas tölgyek alakjában 20—20 méter szélességben szegélyezik és a fejlődő vágásterületeken növő 10—40 éves fák tekintetében tehetetlenek voltunk.

S mégis úgy észleljük, hogy a tölgylisztharmat nem vett erőt erdőnk tölgyfáin, nem úgy, mint egy közeli uradalmi tölgyerdőben, hol nyaranként szájalom nézni a fehérre meszelteknek látszó, tölgylisztharmattal meglepett, pusztuló tölgyfákat.

Elolvasva dr. *Tuzson* János egyetemi tanár ur jelentését, azt hiszem, megtaláltam a védekezés nálunk sikeres módját a tölgylisztharmat elleni védekezésnek.

Erdőnk fája a kocsányos tölgy két faja, a korai és a késői tölgy, melyet mi fekete tölgynek nevezünk. Akad néhány kocsánytalan tölgy is az erdőben, azonkívül elszórtan néhány szil, vad-cseresznye, vadvadkörte és vadalma.

Sajnos, évtizedekkel ezelőtt egyik erdész örökre megbocsátatlan könnyelmű tanácsára az erdő egyes részein az ákácot honosították meg. Az élelmes ákác lassan, de biztosan turja ki a szomszédságából a tölgyet, foglalja el a helyét, mint sokkal élelmesebb fa. Ez ellen azonban már védekezünk gyakori vágással és irtással.

Dr. *Tuzson* János tanár ur az általa megvizsgált kincstári erdőkben azt tapasztalta, hogy a tölgylisztharmat az erős hernyójárások idején, illetve a hernyójárás után lépett fel nagyobb arányokban. A hernyójárás elpusztította az első rügyeket és leveleket. A második, még meg nem erősödött rügyek és gyöngye levelek aztán kész prédái a tölgylisztharmatnak.

És én itt vélem a tölgylisztharmat elleni védekezés módját föltalálni. Védekezzünk a hernyójárás ellen, akkor védekeztünk a tölgylisztharmat pusztító módon való fellépése ellen is.

A hernyójárás ellen pedig a *madárvédelemmel* védekezhetünk.

Nálunk már mintegy másfél évtized előtt megalakult az állat- és madárvédő egyesület fiókja. Ennek működése egyszerűen csodás eredményeket mutat fel már eddig is.

Az egyesület kezdeményezésére a város az erdőben eddigelé mintegy hatszáz darab mesterséges madárfészekodut helyezett el. Csaknem valamennyi állandó tanyája a hasznos kis énekes madaraknak. Ezenkívül madáretetők vannak az erdő különböző pontjain (a város határában is több helyen) elhelyezve. Az oszlopon álló, fedett asztalkára téli időben állandóan madáreleséget helyezünk el: olajos magvakat, egy kevés faggyut is. És az itt telelő énekes madárcák százával és ezrével keresik fel a terített asztalkákat, mikor hó lepi a fák galyait, azokon tehát élelmet nem találnak.

Hogy a madárfészkeket és a mesterséges odukat a pajkos gyermekek ki ne fosztogassák, a madárvédő egyesület ennek is megtalálta a módját. Az összes iskolákban madárvédő ligákat alakított. Ennek alapszabályai az országos állat- és madárvédő egylettől könnyen megszerezhetők. A ligába lépett és beléptetett elemi iskolai, gimnáziumi, polgári iskolai, iparos- és kereskedő-tanoncziskolai növendékek, kiknek száma immár meghaladja a hatezeret, kis fogadalmat tesznek és azt alá is írják, hogy nemcsak ők maguk nem fogják a madarakat és a madárfészkeket bántani, hanem többi társaikra is vigyáznak.

Évenként rendezik minden iskola az erdőben a madarak és a fák napját, amelyen alkalmi verseket mondanak a madarak hasznáról és védelméről.

Az országos állat- és madárvédő egyesület által kiadni szokott gyermeknaptárból évenként mintegy 2500—3000 darabot osztatunk

ki az iskolákban. A szegényebbeknek ingyen, illetőleg a város költségére, a jobbmóduak 10 fillérért kapják. Ebben is minden közlemény, minden versecske a madár- és állatvédelemre tanítja és buzdítja a gyermekeket.

Az eredmény egyszerűen bámulatos. A gyermekek s az ő példájukra a felnőttek is madárvédőkké válnak.

Ennek köszönhetjük, hogy erdők és határunk tele van hasznos kis éneklő madarakkal.

Hogy aztán ezek a kis madarak mennyire meghálálják ezt a gondoskodást, azt leírni alig lehet.

Csak utalok a nagy természettudós és természetbarát n. Herrman Ottó „A madarak hasznáról és káráról” című munkájára. A nagy tudós és megfigyelő csodadolgokat állapít és mond el a szén-czinke (*Parus major* L.), a kék cinke (*Parus coeruleus* L.), az őszapó (*Aegithalus caudatus* L.) és más kis apró, de végtelenül hasznos kis madár hernyót, bábót és lepketojást pusztító tevékenységéről. Ezek az apró madarak minden ágat, minden vékony kis galyat, minden rügyet a legszorgosabb figyelemmel végig vizsgál-nak, rendkívül étkesek, folyton keresnek, folyton esznek. Milliókra rug az egy-két cinkecsalád által elpusztított káros bogárság száma és meg van számlálva, hogy egyetlen párocska egy nap, 17 óra alatt négyszázhetvenöt-ször tért vissza fiaihoz eledellel.

A cinkéken kívül még egész sereg egyéb kis hasznos madarunk van, amelyek a hernyókat, a bábokat, a petéket naponként ezer és ezer számra pusztítják. Nincs emberi kéz, nincs emberi mód, amelylyel a kis madarakhoz hasonló eredményt megközelítőleg is el lehetne érni.

Ha tehát a tölgyerdők védelme a tölgylisztharmat ellen feltételezi azt, hogy a hernyórágástól a tavaszi első rügyeket és hajtásokat megmentsük, gondoskodjunk a kis hasznos énekes madarak elszaporodásáról. A mód adva van. A vele járó költség megközelítőleg sem annyi, mint amennyi kárt a hernyók az erdőkben és a gyümölcsösökben tesznek. A hernyók idejekorán való elpusztítása viszont a tölgylisztharmat pusztító fellépésének feltételeit is megszünteti, vagy legalább is alaposan megcsökkenti.

Erre a mi erdők élő gyakorlati példa!

Egy polgármester.

FAKERESKEDELEM.

Nagy faárverések.

Folyó évi márczius hó 26-án zajlott le két nagyobb faárverés, amelyeknek részletes adatait bár csak későbbben lesz módunkban közölhetni, mégis szükségesnek tartjuk, hogy azok eredményeiről röviden már most is beszámoljunk.

A máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóságához tartozó bogdáni és fehértiszai erdőgondnokságban az 1914., 1915. és 1916. évi termelésből a Tisza partján fekvő mintegy 29.000 m^3 lucz- és jegenyefenyőhaszonfa került eladásra 1000—1000 m^3 -es részletekben 36—40 K kikiáltási ár, tehát a magasabb termelési költségeknek megfelelően emelt, de egyáltalában nem rendkívüli árak mellett. Az érdeklődés igen nagy volt és rendkívüli módon felhajtotta az árakat; a legalacsonyabb ajánlat is 71·6⁰/o-kal volt magasabb a kikiáltási árnál, míg a legmagasabb felüligéret azt 131·6⁰/o-kal haladta meg.

A bródi vagyonszomság ugyanezen a napon Vinkovcén 2,098.050 K becsértékű tölgyfát 23 részletben bocsátott árverésre, amely 3,432.599 K-ért kelt el, vagyis a felülfizetés átlagban a kikiáltási ár 64⁰/o-ának felel meg.

Mindenesetre szembeötlő az a kirívó ellentét, ami a két árverési eredmény között mutatkozik, mert míg Máramarosban a fenyőfa mintegy 80 K tőzáron, tehát igen magas áron kelt el, addig a híres slavoniai tölgyfáért is csak mintegy 70—80 K-át fizettek köbméterenként, ami annak belső értékével arányban semmiképen sincs.

A tiszamenti puhafánál a készáru értékelte a kereskedelem oly magasra, a bródi tölgyfánál ellenben a becslés volt igen alacsony és inkább készletre való vásárlásról volt szó, mert a termelés legkorábban jövő télen történhetik, esetleg azonban még későbbi időre marad.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

I.

HIVATALOS KÖZLEMÉNY

(elveszett erdőőri szakvizsga-bizonyítvány tárgyában).

310/1917. szám. — Közhirrre teszem, hogy a Berkenyéd községi (Szepes vármegye) születésű Dzubina György részére 1904. évi október hó 25-ik napján, 562. szám alatt, az erdőőri szakvizsga letételéről kiállított eredeti bizonyítvány megsemmisülvén, a helyett nevezett részére 1917. évi 310. szám alatt az eredetivel egyenlő értékű hiteles másodlat adatott ki.

Kassán, 1917. évi márczius hó 31-én.

Czimra József
kir. erdőfelügyelő.

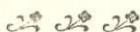
II.

HIVATALOS KÖZLEMÉNY.

279/1917. sz. — Közhirrre teszem, hogy a hegyközszáldobágyi (Bihar megye) születésű Szathmáry Sándor részére 1893. évi október hó 28-ik napján 2/1893. szám alatt az erdőőri szakvizsga letételéről kiállított eredeti bizonyítvány elveszvé, a helyett nevezett részére 1917. évi 279. szám alatt az eredetivel egyenlő értékű hiteles másodlat adatott ki.

Debreczen, 1917. évi április hó 8-án.

Matusovits Péter
kir. erdőfelügyelő.

A háboruban rokkanttá lett erdészeti alkalmazottak segélyezésére szolgáló alapra befolyt adományok.

(Folytatás, lezárva 1917. márczius 31-én.)

Általános fakeskedelmi r.-t. 10 K, Kissarkadi v. urb. 7 K 44 f, Segesvári erdőhivatal 14 K 70 f, Gyulaj község 53 K 20 f.

Zsarnóczai erdőhivatal 1646 K 60 f (ehhez hozzájárultak: Ernst és Schultz czég 1000 K, Muzsnay Géza 40 K, Fay Ede 20 K, Koller János 25 K, Jákó Jenő 10 K, Grillus Arthur 5 K, Till Dénes 5 K, Pilz Alfréd 5 K, Debreczeny András 5 K, Méhes Péter Pál 5 K, Muttnyánszky Jenő 3 K, Rusznyák János 50 f, Szlávik István 50 f, Buzalka Emil 1 K, Brasny Károly 2 K, Lovas Rezső 20 f, Czabanek Márton 20 f, Hugyecz Sándor 2 K, Vojnárovsky Antal 1 K, Zsemlye Imre 5 K, Zsilincsán János 5 K, Feldmájer Ágoston 2 K, Chmelo György 2 K, Majerszky István 5 K, Sansa Sebo József 1 K, Szlinka Andor 3 K, Záborszky Vilmos 3 K, Olvashatlan aláírás 1 K, Zlinszky Józsefné 1 K, Lungmayer Teréz 4 K, Kep nővérek 2 K, Simonyi Ferencz 5 K, Luptovszky János 2 K, Bajzak Gábor 2 K, Jany József 2 K, Valló István 2 K, Krachulecz János 3 K, Csis József 2 K, Kmety András 2 K, Hanzlik János 2 K, Szlani György 2 K, Krahulecz Antal 1 K, Karvas István 1 K, Korgyik András 1 K, Chrenovszky Mihály 1 K, Kmety József 1 K, Valló József 1 K, Kordik Mária 1 K, Prácska Imre 2 K, Zljeskovecz József 2 K, Mistik Márton 2 K, Matuska Péter 2 K, Hurta István 2 K, Zsják György 2 K, Mistyik István 2 K, Mihalik András 2 K, Mihalyik Mihály 2 K, Mihalik István 2 K, Benyó István 2 K, Kurta János 2 K, Matuska Tamás 2 K, Zljechovecz Márton 2 K, Blahó József 1 K, Gasparik József 1 K, Binder Béla 2 K, Azór Alajos 2 K, Fridrich Antal 2 K, Zliechovecz Mihály 1 K, ifj. Sedivecz István 1 K, Hlasznyik József 1 K, Hlasznyik Anna 50 f, Richtarik András 1 K, Kosza Tamás 1 K, Ribár János 1 K, Kosza Ernő 1 K, Winczencz Mihály 1 K, Balkó Pál 1 K, Zajacz András 1 K, Balkó Ágnes 1 K, Malis József 1 K, Matuska Márton 1 K, Idősb. Sedivecz István 1 K, Ribár József 60 f, Sátán Imre 2 K, Knap András 2 K, Kresmarik Mihály 2 K, Vaisza Imre 1 K, Minarik Lőrincz 4 K, Kucsera András 2 K, Minich Mihály 3 K, Masni András 2 K, Maszni

Mihály 1 K, Masni István 2 K, Cserni József 1 K, Drazsó József 2 K, Kartal János 2 K, Hajduch József 2 K, Barancsok János 2 K, Csavajecz Mihály 2 K, Horváth György 1 K, Ráfael Győző 5 K, Polacsek 6 K, Bugár István 2 K, Kopcsan Simon 1 K, Bugár Pál 1 K, Glezgo Ernő 1 K, Glezgo József 2 K, Kíszel János 2 K, Zsjak József 1 K, Harach János 1 K, Glezgo Simon 1 K, Kopcsan János 1 K, Horváth Péter 2 K, Král János 1 K, Kopcsan Pál 1 K, Kupecz István 1 K, Kupecz Mihály 1 K, Horváth János 1 K, Hanusz Czeccilia 1 K, Hanusz András 2 K, Král Mária 1 K, Kopcsan Imre 2 K, Suszták József 40 f, Benyo Péter 1 K, Knopp Pál 1 K, Csarcsa József 2 K, Felsőtárnoki urbéresek 6 K, Bauer Ferencz 2 K, Obonya József 2 K, Repiszky István 2 K, Kovács János 2 K, Tichár János 2 K, Kellői urbéresek 4 K, Hornick István 1 K, Mostenicki József 1 K, Obonya János 2 K, Král Márton 2 K, Fridrich Pál 2 K, Král József 1 K, Luka József 1 K, Král József 2 K, Rosenberg Márton 2 K, Csavojics János 1 K, Csavojics Máté 1 K, Csavojics István 1 K, Král András 1 K, Benyó György 1 K, Szupuka József 2 K, Fridrich József Palov 1 K, Fridrich András 1 K, Benyó Márton 2 K, Petykó István 1 K, Bugár István 1 K, Huszár József 2 K, Szesődy József 5 K, Pleska Ágoston 2 K, Wagner László 2 K, Haniska Mihály 2 K, Sándor István 2 K, Sztancsek István 2 K, Kozák József 2 K, Zimmermann Vincze 3 K, Strbik János 1 K, Bapcsán János 1 K, Brevucsán János 50 f, Schleichart Mihály 2 K, Lanbert Róbert 1 K, Janek Péter 1 K 50 f, Bromek Pál 10 K, Králik Vilmos 5 K, Dobry József 3 K, Juracsek Albert 1 K, Finesz János 2 K, Weisz Ábel 8 K, Laczkó József Buchala 4 K, Rusznák János 1 K, Csulli János 5 K, Sztuchly János 3 K, Hraskó József 4 K, Szolnoky János 1 K, Riszner Rezső 4 K, Dely Zsigmond 2 K, Hacher Vincze 3 K, Stiriak János 1 K, Beszeda Lajos 1 K, Knobloch János 50 f, Pászthory Ödön 1 K, Lalkovits István 40 f, Hajdu Dezső 5 K, Rinszl Emil 2 K, Lungu Szilárd 1 K, Bevelaqua János 2 K, Palinger János 2 K, Polányi Mihály 2 K, Halász Győző 2 K, Tóth László 10 K, Schimek Lajos 10 K, Vojnárovsky Ágoston 3 K, Pirek Ferencz 10 K, Medzihradsky Gusztáv 2 K, Lucsics 1 K, Tóth József 2 K, Plechlo István 1 K, Sztraka Rezső 2 K, Kristóffy Béla 2 K, Szabó Géza 1 K, Peterka Jánosné 3 K, Brasch Rezső 2 K, Prikrill János 2 K, Pisch József 2 K, Bevelaqua

Gyula 2 K, Ruiszl Nándor 2 K, Dragilla József 2 K, Hugyecz Vilmos 2 K).

Budapest főváros 499 K 35 f, Bűki czukorgyár 14 K, Szentendre város 20 K, Paraszniai erdőgondnokság 11 K, Almássy István 35 K, Seh Jenő 20 K, Kovács Pál 10 K, Gáti körjegyzőség 45 K, Geléncsi v. urb. 91 K 50 f, gróf Zichy Rafael 200 K, Lustig Lajos 20 K, Csató Pál 20 K, Klopót Mór 10 K, dr. Koray 2 K, Olvashatlan aláírás 2 K, Reisner Mór 2 K, Sándor Béla 2 K, Sulich Demeter 2 K, Fakereskedelmi r.-t. 100 K, Szolyvai falepároló r.-t. 100 K, Feketehalmi jár. erdőgondnokság 50 K. Szászváros város 50 K, Wilde Kálmán 10 K, dr. P. Bilaskó Gy. 20 K.

Brassói állami erdőhivatal 175 K (ehhez hozzájárultak: Brassó sz. kir. város 150 K, Orlovsky Gyula 10 K, Gunesch Gottfried 5 K, Hain Gusztáv 5 K, Albrich Gyula 5 K).

Giller János 50 K, Rainiss István 20 K, Szászy József 20 K, Bende Mihály 30 K, Nánássy Gy. 10 K, Kelecsényi Ferencz 20 K, Keleméri ref. egyház 70 K.

Rózsáhegyi járási erdőgondnokság 617 K (ehhez hozzájárultak: Schmidt Ferencz 10 K, Liskófalvi v. urb. 100 K, Lax Lajos 20 K, Sósói v. urb. 50 K, Mikulaz János 1 K, Szlimák János 2 K, Masztis István 2 K, Holdas Ferencz 1 K, Plech József 1 K, Lefzak József 1 K, Komjáttnai v. urb. 50 K, Rózsáhegy r. t. város 100 K, Machay Gabriella 2 K, Liptószentmártoni urb. 20 K, Hornstein János 2 K, Liptóteplai v. urb. 25 K, Lucskii v. urb. 100 K, Gombási v. urb. 100 K, Likaukai v. urb. 30 K).

Vissóoroszi v. urb. 10 K, Craus Géza 5 K, Milch Oszkár 50 K, Nagyguti körjegyzőség 47 K, Somsich Miklós 50 K, Szamosujvár város 100 K, Szombathelyi áll. erdőhivatal 60 K.

Beregszászi áll. erdőhivatal 78 K (ehhez hozzájárultak: Daempf István 10 K, dr. Szigyártó József 5 K, Batsik Andor 5 K, Bernatics Sámuel 2 K, Lonkay Antal 5 K, Stah Zsigmond 2 K, Dobay Béla 2 K, Rick Ernő 2 K, Olvashatlan aláírás 2 K, Olvashatlan aláírás 10 K, Olvashatlan aláírás 2 K, Stern József 5 K, Kishidvégi Fapapírtársulat 10 K, Michael mérnök 5 K, Olvashatlan aláírás 2 K, Olvashatlan aláírás 2 K, Craciun Bajó 4 K és Berecz Sándor 3 K).

Ferenczi Ede 20 K, Szauer Antal 20 K.

Liptószentiváni jár. erdőgondnokság 35 K (ehhez hozzájárultak: Zuskin Ferencz 10 K, Klímó Samu 6 K, Grosz Ármin 2 K, Grosz Árpád 2 K, Povolny 2 K, Ferenczi Simon 10 K, Asztaloszy Kálmán 3 K).

Engel Adolf és fia 20 K, Czimra József 20 K, Tumidálszky István 4 K, Németpróna község 20 K, Ótura község 25 K, Sasvári urad. 10 K, Ugodi v. urb. 20 K, Kamenitzi Hoffmann Antal 20 K, Dluha község 20 K, Méhes László 10 K.

Oldenburg hercegnő urad. 135 K (ehhez hozzájárultak: Oldenburg hercegnő erdő- és jóságkezelősege 100 K, Wenck Ferencz 20 K, Balisz Péter 5 K, Gadora Pál 5 K és Lauro Ferencz 5 K).

Poppr Emil 5 K, gróf Breuner örökösei 110 K 29 f, gróf Esterházy Jenő 100 K, Pribilina v. urb. 100 K, Várpalotai gyakorlótér-parancsnokság 30 K, Besztercebányai áll. erdőhivatal 11 K 27 f, Érseksanádközség 52 K 11 f, Késmárk város 10 K, Légrádi Béla 10 K, gróf Mailáth György 2000 K, Mauks Vilmos 10 K.

Nagyszebeni áll. erdőhivatal 483 K (ehhez hozzájárultak: Sümegh Ignác 15 K, Henrich Győző 5 K, Plachy Teofil 4 K, Lencsés Ambrus 5 K, Spielhaupter György 5 K, Schwarz Rezső 10 K, Szászsebes város 100 K, Alczina község 30 K, Bojca község 20 K, Felek község 10 K, Guraró község 40 K, Kereszténysziget község 20 K, Nagytalmács község 10 K, Orlát község 39 K 50 f, Sellemberg község 5 K, Sugág község 22 K, Szelindek község 30 K, Szentersébet község 20 K, Tilicske község 12 K 50 f, Weisz Albert 30 K, Tordai cellulózgyár r.-t. 40 K, Nagyszebeni villamosmű r.-t. 10 K).

Sárkányi m. kir. járási erdőgondnokság 450 K (ehhez hozzájárultak: Ujsinka község 20 K, Vledény község 30 K, Vledényi egyház 10 K, Barczaujfalu község 20 K, Szunyogsele község 50 K, Sárkány község 30 K, Sarkaiczai v. urb. 20 K, Felsővenicze község 20 K, Alsóvenicze község 30 K, Persanyi urbéresek 20 K, Gridi boérok 15 K, Grid község 15 K, Gridi v. urb. 10 K, Luptiai v. urb. 20 K, Coloni Kucsuláta urbéresek 20 K, Kucsulátai legelőbirtokosság 10 K, Felsőkomanói v. urb. 20 K, Alsókomanói v. urb. és boérok 20 K, Mundrai v. urb. 20 K, Fodoriceai v. urb. 20 K, Nádi boérok 10 K és Pároi v. urb. 20 K).

Sátoraljaujhelyi áll erdőhivatal gyűjtése 2721 K 75 f (ehhez hozzájárultak: Hungária Bank r.-t. a gróf Majláth Józseftől vásárolt fa árának $1\frac{1}{2}\%$ -ával 1950 K 50 f, ugyanaz a kassai püspökségtől vásárolt fa után 665 K 50 f, Weiss Ede cég a sátoraljaujhelyi plébániától vásárolt fa után 94 K 75 f, Bodor Gábor 10 K, Antalóczy János 1 K).

Nemeskéri Kiss Pál 200 K, Rimamurány-Salgótarjáni vasmű r.-t. 1000 K, Allender Frigyes 20 K, gróf Apponyi Sándor 100 K, Wellibil Károly 30 K, Besztercebányai áll. erdőhivatal 52 K 25 f, Zuskin Ferencz 75 K.

Dicsőszentmártoni áll. erdőhivatal 150 K (ehhez hozzájárultak: Zsidve község 20 K, Bolkár község 20 K, Nagyekemező 20 K, Alsóbaján 20 K, Velez község 20 K, Erzsébetváros közönsége 50 K, Junghaus E. erdőgondnoksága 20 K, Kemka Gyula 5 K, Máragyulafalvi közbirtokosság 10 K).

Máramarosszigeti erdőigazgatóság 1530 K (ehhez hozzájárultak: Kincses József 10 K, Arovits Antal 2 K, Parák M. Pál 2 K, Juhász József 3 K, Sipos Imre 2 K, Tamás Károly 2 K, Mayer Aurél 10 K, Koszty János 1 K, Horáček József 3 K, ifj. Stark Tamás 1 K, Bartha Gábor 10 K, Tihanyi László 10 K, Salix Gyula 5 K, Kovács Károly 3 K, Horváth Sándor 2 K, Mező Mihály 5 K, Hofimann Dezső 10 K, Jenei András 1 K, Gruber József 1 K, Földvári Ferencz 1 K, Répási Tódor 1 K, Szvetelszky Géza 10 K, Schmotzer György 2 K, Illiczky Jenő 2 K, Tamás Ernő 2 K, Maczkó Lajos 10 K, Kővári Gyula 1 K, Merza Imre 1 K, Takács László 1 K, Havasi Gyula 1 K, Weisz Ferencz 20 K, Rahói szegődött munkások 15 K, Rahói erdei munkások 21 K, Tiszaközi erdei munkások 100 K, Rahói segélypénztár 20 K, Sztudényi Sándor 2 K, Kriveszki György 2 K, Doruba M. János 2 K, Ladányi Miklós 2 K, Hlapek József 2 K, Dorinstein Jakab 50 K, Vizauer Vilmos 2 K, Dumen János 2 K, Sleicher János 50 f, Mesnárcsek Jakab 2 K, Gerercsuk Miklós 2 K, Papp János 1 K 50 f, Kahán Alter 2 K, Neiman Vendel 2 K, Amlert Zivea 3 K, dr. Füley László 5 K, Gál Sándorné 2 K, Wimmer János 2 K, Teremtini tűzifamunkások 88 K, Olvashatlan aláírás 10 K, Gondos Alajos 4 K, özv. Zimay Vazulné 10 K, Kovács Albert 3 K, Illés László 3 K, Pauschner Kálmán 3 K, Merza György 2 K, Gerhardt István 1 K, Stadler

Gyula 1 K, Tendler Zsigmond 5 K, Fimer József 2 K, Raszován János 3 K, Kerekes Károly 3 K, Tendler Jenő 4 K, Mikita Elek 10 K, Lyachovics Mihály 2 K, Lahner Gyula 3 K, Lahner Gyuláné 7 K, Kornich Mihály 20 K, Stadler István 2 K, Novák Szilveszter 2 K, Kovács József 2 K, Milcsevics István 2 K, Májer Márton 1 K, Brandisz András 2 K, Nikolajcsuk Gergely 2 K, Kudrics János Illés 4 K, Sipos Károly 10 K, idősb. Milcsevics Lajos 2 K, Vesperényuk Miklós 1 K, Neumann Miklós 1 K, Nikolajcsuk Ferencz 1 K, Kovács Ferencz 1 K, Nikirka György 1 K, Nikirka Szánka 2 K, Láner Gyula főerdőőrnél dolgozó erdei munkások 122 K, Kerekes Károly főerdőőrnél dolgozó munkások 84 K, Kovács Albert erdőőrnél dolgozó munkások 68 K, Koszován János erdőőrnél dolgozó munkások 124 K, Zinn István 2 K, Kreindler Froin 10 K, Kreindler Simon 10 K, Kálényuk Gergely 6 K, Kálényuk Gergelyné 4 K, Kámil Slajma 4 K, Emericzy Győző 20 K, Gyarmathy Mózes 10 K, Hoós Ernő 5 K, Kolos József 4 K, Lőfi Jenő 5 K, Dimák Ödön 2 K, Szontagh Ferencz 2 K, Jamniczky Antal 5 K, dr. Zachar Emil 2 K, Tessényi Károly 2 K, Miskolczy János 10 K, Glós László 5 K, Bócz József 2 K, Koppányi Lajos 5 K, Binder és Polgár fakereskedő cég 200 K, Salgótarjáni köszénbánya r.-t. 100 K, Schneider Pál utódai 50 K, ifj. Zsoldos Ferencz 50 K és Barka László 20 K).

Nagybányai minoritarend 5 K, Nyitrabajnai v. urb. 10 K, Oroszvégi v. urb. 13 K 46 f, ifj. Véssey Ferencz 10 K, Fodermayer József 2 K, Bräner Herman 2 K, Ungvári erdőfelügyelőség (II. küldemény) 500 K, Hadnagy Mihály 2 K, Korondi közbirtokosság 40 K, Sárospataki v. urb. 50 K.

Szatmárnémeti város erdőhivatala 48 K (ehhez hozzájárultak: Léber Antal 10 K, Rájos István 5 K, Rettegi József 5 K, Ur Zsigmond 5 K, Görög László 4 K, Müller György 2 K, Debreczeni András 2 K, Wenhenner Sándor 10 K, Tasi Sándor 5 K).

Mosóczi v. urb. 30 K, Első Magyar Általános Biztosító r.-t. 100 K, gróf Csáky László vasgyár r.-t. 100 K, Diósjenői urad. 50 K, Kuzma Gyula 10 K, gróf Zichy Ödön 100 K.

Balassagyarmati áll. erdőhivatal 205 K (ehhez hozzájárultak: Kondor Vilmos 20 K, Botka György 10 K, Korpona város 100 K

Geschwind Lipót 15 K, Hajdu János 10 K és Balassagyarmati Agrár és Kereskedelmi r.-t. 50 K).

Egbeli v. urb. 5 K, Magyar Országos Központi Takarékpénztár 50 K, Oklándi erdőközirtokosság 5 K, Gyulafehérvár város 50 K, Kézdivásárhelyi j. erdőgondnokság 207 K, Kisbirtokosok Orsz. Földhitelintézete 50 K, Ládor Gergely 3 K, Szilágyujlak község 43 K 50 f, Wilde Ferencz 300 K, Budapesti kir. erdőfelügyelőség 100 K.

A gyűjtés kezdete óta befolyt 104.611 K 94 f.

Fogadják a nemesszivü adakozók az Országos Erdészeti Egyesület őszinte köszönetét!

Az ungvári erdőfelügyelőségnek már a mult füzetben nyugtázott 665 K-nyi gyűjtéséhez hozzáruktak: Ehrenheim-Schytra Ferdinánd 50 K, gróf Andrássy Gyula 100 K, báró Mailott de la Treille 100 K, gróf Majláth József 100 K, Peiszerle Pál 20 K, Z. Moscovitz Gézané 50 K, herczeg Odescalchi Jenő Zoárd 100 K, Stenczinger Ede 25 K, gróf Tiele Winckler 100 K, Napholtz Jenő 20 K.

KÜLÖNFÉLÉK.

Dr. phil. Guttenberg Adolf lovag †. Az osztrák erdészetet súlyos veszteség érte. Guttenberg Adolf lovagban egyik nagymestere hunyt el a közelmultban, akinek neve irodalmi munkássága és széleskörü társadalmi tevékenysége révén szaktársai és hazája körén kívül is közismert és tisztelt volt. Mi magyar erdészek is jól ismertük az ősz szakállu öreg ur örökké mozgékony rokonszenves alakját, mert ismételten fordult meg közöttünk; résztvett 1896-ban a millennaris közgyűlésen, itt járt 1911-ben az osztrák erdőgazdákkal és végig kísért bennünket, amidőn 1913-ban viszonoztuk lajtántuli társaink látogatását. Bizonyos tekintelben a miénk is volt, mert Magyarországon, Selmeczbányán végezte erdészeti tanulmányait.

Guttenberg Adolf erdész családból származott. Tamveg salzburgi községben született 1839. október 18-án. 1859-ben kereste

fel a selmeczbányai erdészeti akadémiát és a szünidőben a liptó-ujvári főerdőhivatal kerületében gyakornokoskodott.

Tanulmányai befejeztével visszatért hazájába és 1867-ig több alpesvidéki állami erdőbirtokon szolgált szintén mint gyakornok. Ekkor tanársegédnek hívták meg Máriabrunnba, de már 1868-ban ismét visszalépett a gyakorlati szolgálat terére, még pedig mint alerdész a lokvai erdőgondnokság vezetését vette át Istriában. Innen a tiroli helytartósághoz került, ahol 1873-ban már főerdőmérnök és az erdőrendezési ügyek vezetője. Mint ilyen vezette majdnem az összes tiroli államerdők berendezését. 1877-ben az ujonnan szervezett bécsi földmívelési főiskola erdőrendezési tanszékére nyert meghívást, amelyet 1913. évig betöltött, sőt most a háború alatt utódját, aki bevonult, újból helyettesítette. Kitünő tanár volt, aki nemcsak kiváló elméleti oktatásban részesítette hallgatóit, hanem a szakmájuk iránti szeretetet és lelkesedést is ápolta bennök.

Tanári működése mellett széleskörű társadalmi és irodalmi tevékenységet is fejtett ki. 1883 óta, tehát 34 éven át szerkesztette az osztrák birodalmi erdészeti egyesület hivatalos közlönyét, a *Vierteljahresschrift für Forstwesen* című folyóiratot s annak hasábjain az osztrák erdőgazdaság aktuális kérdéseinek majdnem mindegyikéhez nagy alapossággal és tudásának bőséges fegyverzetével hozzászólt s azonkívül számos tudományos értékű tanulmányt is írt. A Reichsforstverein-nak évtizedeken át elnökhelyettese és az osztrák erdészeti kongresszusokon több fontos tárgy előadója volt. Nagy érdemeket szerzett a turistaság és alpinizmus körül mint az Alpenverein egyik elnöke, nemkülönben utolsó éveiben a természetvédelem körül is, mint a „Naturschutzpark“-egylet elnöke.

Az erdészeti irodalom terén legkimagaslóbb műve *erdőrendezéstana*. A *magashegységi luczfenyő növekedése és alakja* című művét Fekete Zoltán ismertette a magyar szakközönség előtt az Erd. Lapok 1915. évi utolsó füzetében. A Lorey-féle encyklopaediába az erdőbecsléstani részt írta; halálos ágyában fejezte be az *erdészeti igazgatásról* szóló tankönyvét, amelynek megjelenését már nem élte meg.

Mindvégig tevékeny s e mellett ideális szárnyalású élet ért Guttenberg halálával véget. Emlékezetét mi is kegyelettel őrizük meg!

Halálozások. *Emmericzy Győző* m. kir. főerdőtanácsos, a máramarosszigeti erdőigazgatóság főnöke, az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagja mult hó 19-én Máramarosszigeten 59 éves korában elhunyt. Benne a magyar erdőtisztikar egyik legderekabb tagja vált meg az élettől, mielőtt abban az előkelő állásban, amelyet a háboru zajában vett át, nagy tehetségét és hivatottságát érdemlegesen kifejthette volna.

Emmericzy Győző Leibiczon 1858. évi november hó 1-én született, 1880-ban végezte az erdészeti akadémiát és 1881-ben lépett Máramarosszigeten állami szolgálatba. Később mint erdész-jelölt a földmivelésügyi minisztériumba rendeltetett be, hol az 1885. évi országos kiállítás erdészeti osztályának munkálataiban vett tevékeny részt s későbbi főnökének, boldogult *Tomcsányi Gusztávnak* oldalán építészeti ügyekben segítkezett.

Ez időszakban némi irodalmi működést is fejtett ki. *Tomcsányi Gusztáv* buzdítására, aki abban az időben az *Erdészeti Lapok Lapszemle* és *Különfélék* rovatait vezette: öt kisebb közleményt adott be; ezek az 1886. évfolyamban jelentek meg (Em.) szerény jegy alatt, mindössze mintegy fél nyomtatott iv terjedelemben.

Ezekben egyebek közt zsindelykészítő gépet, új csirázató és füstemésztő készüléket ismertet sikerült rajzok kíséretében.

1886-ban előbb Fenyőházára, majd a lipitújvári erdőőri szakiskolához került, azután pedig Szvarinban, Teplicskán és Oszadán volt erdőgondnok 1903-ig. Innen került mint ellenőrködő tisztviselő Máramarosszigetre ismét *Tomcsányi Gusztáv* alá. Itt lett 1904-ben erdőmester, 1909-ben erdőtanácsos, 1912-ben főerdőtanácsosi címet és jelleget kapott, 1913-ban valóságos főerdőtanácsos lett és 1915-ben az erdőigazgatóság vezetésével bízott meg. Sorsának tragikuma volt, hogy főnöki tevékenysége a háboru súlyos időszakára esett, amely reá nézve annál terheesebb volt, mert egészsége is egy szivbaj következtében rohamos hanyatlásnak indult.

Plentzner Rezső, Coburg hercegi erdőmester mult hó 22-én életének 60. évében Füleken,

Ráner Sándor m. kir. erdőtanácsos, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja mult hó 11-én életének 57. évében Besztercebányán és

Szilágyi László kir. erdőmérnök, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja mult hó 18-án életének 42. évében Budapesten elhunyt.

Béke hamvaikra!

Hősi halál. *Ajtay* István egyéves önkéntes, honvédhadapródjelölt, erdészeti főiskolai hallgató, 1916. évi július 4-én az északi harctéren srappellettől súlyosan megsebesülván, életének huszonharmadik évében, 1916. évi július 6-án Gorohovban hősi halált halt. Holttestét most hazaszállították Ungvárra, ahol édesanyja mellé helyezték. (P. H.)

Hírek hadbavonult szaktársainkról. *Lászlóffy* Ernő főiskolai hallgató, az 1. honv. tábori ágyusezrednél beosztott 4. honv. táb. ágyusezredbeli tartalékos hadnagy, az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásáért legfelső dicsérő elismerésben részesült, a kardok egyidejű adományozása mellett.

Dúsgyökérzetű csemeték háborus nevelési módja. A most dúló háboru ideje alatt több ízben jutottam abba a helyzetbe, hogy a kiültetésre egyébként már alkalmas magági csemetéink — különösen fenyőink — egy részét munka- vagy fuvarerőhiány miatt, de egyéb más okból is kiadni képes nem voltam s így méltán kellett aggódnom amitt, hogy csemetéink a 3-ik éves korban tulnagyká (magasakká), amellet hosszú, kevés hajszállal bíró gyökérzetüekké válnak és ezáltal különösen kopár területek fásítására már teljesen alkalmatlanokká lesznek.

A magassági növekvés és a gyökérzet tulhosszu fejlődésének korlátozása céljából a ki nem adott csemeték gyökérzetét kora tavasszal éles ásóval visszavágattam és azáltal nemcsak alacsony és erőteljes, dús és rövid gyökérzetű, zömök, sikeres erdősítésre legalkalmasabb anyagot nyertem, hanem a sok időt és költséget igénylő átkiszárási munkát is megtakarítottam.

A tapasztalat beigázolta azt, hogy az így nyert csemetéknek erdősítési célokra való felhasználása mellett igen jó siker érhető el, ennél fogva igen ajánlom a fölös csemetéknek az alábbiak szerinti kezelését.

Az eljárás igen egyszerű és a következő: két munkás a csemetesorokban egymással szembe, de egymástól kissé jobbra vagy balra áll föl, vigyáz, hogy a csemetéket lábával össze ne tapossa,

a kezükben lévő éles ásóval a sorokban lévő csemeték gyökérzetét fele hosszúságban, *amelkül, hogy az ásóval a talajt és ezáltal a csemetét megemelné*, átmetszi.

Ha a sorokban lévő csemeték igen sűrűen állanak, a fölösleges az utánuk jövő két munkásnő által kigyomlálható, azután a csemetesorok közei mindenkor lábbal megtaposandók oly célból, hogy a többé-kevésbé meglazított talajban hézagok ne maradjanak.

Hangay Géza

m. kir. főerdőtanácsos.

A dorongfának két méter hosszban való termelése. Alulirott közérdekből javasolom annak általános propagálását, hogy a *dorong-tüzifa* ezentul ne egy, hanem két méter hosszúságra vágattassék.

Ennek a czélszerű és minden akadály nélkül megvalósítható változtatásnak igen jelentékeny előnyei elvitathatlanok, különösen

PÖSTYÉN

A HÁBORU DACZÁRA

NYITVA

Az összes FÜRDŐK,
az összes SZÁLLÓK

teljes üzemen. Normális
vasuti forgalom (Budapest-
ről 3 $\frac{1}{4}$ óra közvetlen gyors-
vonattal). * * * * *

Egyesületünk tagjai az
eddig kedvezményes-
ben most is részesülnek.

most és ezután is, midőn t. i. az idő, a munkaerő és a fa értéke fokozottan emelkedik.

A két méter hosszúságban fűrészelt dorongtüzifa ugyanis általában olyan súlyterhet képvisel, melyet egy famunkás mindenhol képes továbbítani, felemelni, rakásolni és a szállítóeszközre felrakni; de ennek kitermelése, rakásolása és fuvarra helyezése csak félannyi időt igényel, mint ugyanannyi egy méter hosszúságra fűrészelt dorongtüzifáé. Minden darabnál megtakarítunk egy fűrészelést is. De ezen előnyöknél talán még nagyobb jelentőséggel bír az, hogy míg az egy méter hosszú tűzifadarab valóban semmi egyébre nem való, csupán tüzelésre, addig a két méter hosszú dorongtüzifa, *mint haszonfa* válik számtalan esetben alkalmassá a vevő portáján. A két méter fából készítünk: oszlopot, ajtószárfát, ablaktokot, kutkoronczot, küszöböt, ólat, szőlőkarót, kocsirészeket stb. stb.

Midőn egy, eddig indokolatlanul mellőzött észszerű fogás, ujtás által a tulajdonos, a termelő és a kereslő egyaránt csakis előnyökhöz juthat, akkor nemcsak magán érdekéből, de nemzetgazdasági szempontból is kötelességünk ennek megvalósítását szorgalmazni.

Én már évek előtt bevezettem vágásainkba ezt a termelő módot és örömmel tapasztalom annak jelentős hasznát, minden hátrány nélkül.

De méltóztassék elgondolni ennek hasznát most és ott, ahol nincs elegendő munkaerő a legszükségesebb teendőkhöz sem és a gyári haszonfa, meg az iparos produktum megfizethetetlenül drága.

Szerény nézetemmel érdemesnek tartom e kérdést behatóbb megvitatásra és kérem annak szakszerű propagálását.

Drávatamási, 1917. évi február hó 20-án.

Stark Dezső
erdőmérnök.

Az 1916. évi luczfenyőmagtermés Csik vármegyében. Az 1915. évi hosszú ősz, a reá következő kivételes enyhe tél és a Csik vármegyében szokatlanul kedvező tavaszodás az 1916. évre kitűnő magtermést hozott.

Mivel olyan késői (május-juniusi) erős fagy nem volt, mely az alsóbb régiók korai virágzatát megsemmisíthette volna: a termés főleg a tenyészeti öv mélyebb rétegeiben (800—1100 m tengerszintfeletti magasságban) volt gazdag.

Napos fekvésű helyeken, különösen a hézagos és az elegykoru állományokban a fejlett koronájú fiatal és középkoru (20—80 éves) fák valósággal görnyedtek a dús termés súlyától, annyira hogy torhább növésű fák csucsa, szélnek kitett helyeken, le is töredezett.

Nagy okunk van arra, hogy e dús magtermésnek a legnagyobb bensőséggel örvendjünk és bizalmunkat a természet mérhetlen alkotó erejében, hitünket pedig az Isteni Gondviselésben, a sors-csapások idején is szilárdan megőrizzük.

Hiszen a dús magtermést létrehozó anyagok felhalmozódásának időszakával majdnem egyidejűleg — 1915. év őszén — az óriási szélvihar a Csik vármegyében levő luczfenyvesekből szétszórt foltokban mintegy 2000 kat. holdnyi területen közel 400.000 m^3 fatömeget döntött halomra; s e fatömegek normális kitermelését, a területek kitakarítását és emberi erővel való újra erdősítését a háboru eseményei teljesen megakasztották és bizonytalan időre tolták ki.

És ime most a természet, mely egyik ősön a romlásban óriási munkát végzett, a reá következő ősön megkezdte az alkotás még óriásibb munkáját: szétszórta a letarolt területre a fenyőmag megszámlálhatlan milliárdjait, hogy azok most a tavasz virultával, emberi erő segédleme nélkül is, új erdőállományt létesítsenek a réginek romjain.

A természet működésében is megvan tehát a „háboru és béke“.

Bodor Gyula.

Háborus tölgymakkár. A pancsovai m. kir. erdőgondnokság a múlt év őszén 126 68 *hl* = 75 83 *q* súlyu kocsányos tölgymakkot szedtetett. E tölgymakk, melynek csirázó képességét a lugosi m. kir. erdőrendezőség a folyó év tavaszán 40%-ban állapította meg, árverésen összesen 3066 K 36 f-ért értékesített. Tekintve azt, hogy 1 *hl* szedése, az erdőből a 2—4.5 *km*-re levő teleltetési helyre való szállítása és átteleltetése átlag 8 K 23 f-t tett ki, az árverés eredménye *q*-ként 25 K 82 f, hektoliterenként pedig 15 K 98 f tiszta jövedelmet jelent. 1 *hl* kocsányos tölgymakk békebeli 3 K tőrárt tehát a háboru 433%-kal drágította meg. *Kőfalusi.*

A közgazdasági egyetem eszméje, amelyet 1913-ban a Magyar Gazdaszövetség karolt fel, újabb impulzust nyert a „Hangya“ fogyasztási és értékesítő szövetkezet nagy áldozatkészsége követ-

keztében. A Hangya szövetkezet legutóbbi közgyűlésén tartalék-alapjaiból egy millió koronát bocsátott a kormány rendelkezésére, hogy ezzel az összeggel hozzájáruljon egy mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi, szóval közgazdasági egyetem létesítéséhez. Az ügyért különösen *Balogh Elemér*, a szövetkezet vezérigazgatója buzgólkodik.

Fokozzuk a kosárkötő-füztermesztést. A háboru természet-szerű következményei folyamán a kertészeti és szőlőművelési üzemekhez olyannyira szükséges, sőt nélkülözhetetlen különféle kötözőanyagok jelentékenyen megfogyatkoztak; előreláthatólag az ebbeli szükségletek a jövőben még inkább csökkenni fognak, ha céltudatosan nem gondoskodunk azok előteremtéséről. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy nem lesz könnyű, az erre használatos anyagokat másneműekkel a szükségletekhez mért mennyiségben pótolni, miért is éveken keresztül e téren csak szűkösen, kellő takarékossgal fogunk boldogulhatni. A beszerzések, a hozzájutás tetemesen meg lesz nehezítve. Éppen ezért rendkívül időszerűnek tartjuk, hogy e hiány bizonyos foku ellensúlyozása végett a kötöző-füztermesztést mindenki, akinek módja, alkalmá van hozzá, a lehetőség szerint mozdítsa elő úgy a saját érdekeinek a kielégítésére, valamint az ország közgazdasága javára. A kötözőfűz termelése sokféle érdeket van hivatva kielégíteni; hiszen a növények kötözésén kívül jelentékeny vesszőkosárhány is érezhető az országban. A termesztés a vázolt okokból a mai viszonyok között igazán kifizeti magát; aránylag kevés befektetés és nem sok művelési költség ellenében jelentős anyagi hasznot biztosít az illető termesztőnek. Főfeltétel természetesen, hogy a hozzávaló valamennyi előfeltétel meglegyen és hogy a gyakorlati célokból erre alkalmasoknak bizonyult fűzfajok és fajták szaporíttassanak.

Mindenütt, ahol vizenyős talaj, csörgedező patakok, sekélyes mocsarak, lápok vannak, kiválóan alkalmas a terület a füztermesztésre. Még a kevésbbé vizenyős, de nem hegyoldalokon, hanem sík területeken levő talajok is megfelelnek a termesztésre, ha azokat jó mélyen megmunkáljuk, a talajt erősen meglazítjuk és előkészítjük. Minthogy a fűzfák tetemes mértékben káliigényesek, azért a káli tartalmu műtrágyákkal való talajjavítás előnyösen hat. Leg-egyszerűbb erre a célra a tiszta fahamu használata, mert ez a

növekedést rendkívül előmozdítja, hihetetlen módon fokozza a vesszőtermést. Pedig a termesztés fő célja erre irányul. A fahamu pedig aránylag olcsó trágya.

Régebbi, részben elhanyagolt fűztelepek talpraállítása, amikor azok vesszőtermésében gyengülés állott be, könnyen sikerül az említett hamutrágyázással. A hamu beszántással vagy felásással keverendő egyenletesen a talajba. A hatás már a következő tenyésztési időszak folyamán meglepően fog nyilvánulni.

Hogy hamarabb érhesünk célzt, legajánlatosabb gyökerező dugványoknak a kiültetése, de nem elengedhetlen feltétel. Gyökeretlen dugványok is megfelelnek. Általában tulságos sűrűen szeretnek ültetni, aminek azután az a hátrányos következménye van, hogy napfény és kellő levegő hiányában, de meg a kellő táplálkozás akadályozása folytán is, a vesszőfejlődés elnyomatik és különféle hátráltató betegségek is lepik meg a fűzbokrokat. Hogy ennek elejét vehessük, meg kell jegyezni, hogy az egyes tövek legalább 2 méternyi sor- és tőtávolságra kerüljenek egymás mellé. Zárt ültetvényekben pedig legcélszerűbb a sortávolságokat 3 méternyire megállapítani.

A gyakorlatilag kipróbált legjobb kötöző-fűzfajok ezek: *Salix acutifolia*, *S. vitellina*, *S. alba nova*, *S. purpurea*, *S. purpurea uralensis*, *S. viminalis*, *S. regalis*.

A gyakorlatilag kipróbált legjobb kosárkötő-fűzfajok ezek: *Salix amygdalina fusca*, *S. purpurea utilissima*, *S. viminalis*, *S. viminalis purpurea*.

Erős növéssű fűzfaabroncsokra kiválóan alkalmasak ezek: *Salix daphnoides*, *S. daphnoides pomeranica*, *S. viminalis gigantea*, *S. viminalis superba*.

Az ültetvényeket az első esztendőben gyakrabban kell kapálni, gyomoktól tisztán tartani. Ha a talaj soványabb, nem eléggé erőteljes, higitott trágyalével való locsolások sokat segítenek, amittől a bokrok jól megerősödnek. Évenként való egészen rövidre való nyesésekkel a gyökérzet sarjadzó tevékenységét jelentékenyen lehet fokozni. Nagyobb fűzültetvények legegyszerűbben és legjobban Planet-kapákkal dolgozhatók meg alaposan. Mindenféle kötöző-fűz vesszőhozamát december hónapokban kell learatni, legkésőbb

januárban; a fődolog, hogy a vesszők a nedvkeringés megindulása előtt már le legyenek vágva. Alkalmas helyre való elrakással a vesszők mérsékelt kiszáritásáról kell azután gondoskodni.

Dr. Schilberszky Károly.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtisztli létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

Herczeg Pálffy Miklós malaczkai hitbizományi uradalmának vezető erdőtisztjét, *Bittner* Gusztáv erdőmestert erdőtanácsossá nevezte ki.

* *

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Dienes* Béla m. kir. erdőmérnököt Bozovicsról Bustyaházára (ideiglenesen pénztárosnak), *Ilykovits* László m. kir. erdőmérnököt pedig Orsováról Bozovicsra (erdőgondnoknak).

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Nagy* Samu m. kir. erdőmérnököt Csikszeredáról Marosvásárhelyre és beosztotta a marosvásárhelyi m. kir. állami erdőhivatalhoz.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA.

I.

Az Országos Erdészeti Egyesületnek

Budapest.

(Erdői munkások felmentésének meghosszabbítása tárgyában.)

D. 7580. Honvédelmi miniszter ur idei 6000. számú rendeletével tűzifa, bánya-, talp-, donga- és cellulózefa, faszén, mű- és haszonfa termelésénél és ezek szállításánál, a gőzfűrészeknél és tűzifa, nagyvágóknál, az erdészeti építkezéseknél alkalmazott, a m. kir. honvédelmi, a cs. kir. osztrák honvédelmi, a cs. és kir. hadügy-miniszter, a m. kir. honvédkerületi és a cs. kir. katonai (hadtest) parancsnokságok által meghatározott időre felmentett legénységbeli állományú népfelkelésre kötelezett erdőgazdasági munkások, fuvarosok és alkalmazottak, üzemi tisztviselők, munkafelügyelők, gépészeti személyzet, valamint az említett faanyagok termelőinek felmentése, mely idei márczius 31-én és azon túl lejár, további intézkedésig hivatalból meghosszabbított.

A bánya- és talpfatermelés érdekében a felmentett munkások, fuvarosok, tisztviselők és termelők felmentése azonban, tekintet nélkül arra, népfelkelésre vagy katonai szolgálatra kötelezettek-e (tartalékosok, póttartalékosok), ugyancsak további intézkedésig meghosszabbított. Az érdekeltek azonnal értesítendő, hogy felmentési lapjukkal azonnal jelentkezzenek alkalmazásuk helye szerint illetékes járási főszolgabírónál (városi polgármesternél), hol az említett rendelet értelmében a felmentés hivatalból történt meghosszabbítása az illető felmentési lapjára hivatalosan rávezetendő. Ezzel kapcsolatban értesítem, hogy a m. kir. honvédkerületi parancsnokságok további intézkedésig erdőgazdasági érdekből egyáltalában nem engedélyezhetnek felmentést. A honvédkerületi parancsnokságokhoz időközben beérkezett és a fentiek értelmében általuk már el nem intézhető felmentési javaslatok, a honvédelmi miniszter ur fentemlített rendeletére való hivatkozással, a m. kir. földmívelési minisztérium I. A. 4. ügyosztályhoz terjesztendő fel.

Földmívelésügyi miniszter.

II.

**Az „Országos Erdészeti Egyesület“ tekintetes titkári
hivatalának**

Budapest.

(Kéreg- és tanninfatermelő munkások felmentése tárgyában.)

7908/1917/I/A/4. sz. — A m. kir. honvédelmi miniszter ur 1917. évi 4714. eln. Mg./A. számú rendeletét, a honvédelmi miniszter urral egyetértőleg azzal az értesítéssel adom ki, hogy a rendelet 1. pontjában említett felmentési javaslatok a tűzifa-, talpfa- és többi termeléssel kapcsolatos felmentésekre vonatkozólag előírt szabályok szerint szerkesztendőek.

Együttal értesitem, hogy ezek a felmentési javaslatok nem a felmentendőek mindegyikére külön-külön állítandók ki, hanem egy és ugyanazon csertermelő üzem alkalmazottjai és munkásai egy és ugyanazon javaslatba veendőek fel; a felmentési javaslatok egymással teljesen egyező kettő (2) példányban terjesztendőek fel.

Budapest, 1917. évi márczius hó 27-én.

A miniszter rendeletéből:

Péchy Kálmán s. k.
miniszteri tanácsos.

A m. kir. honvédelmi minisztériumnak 1917. évi márczius hó 17-én 4714. eln. Mg./A/1917. szám alatt kelt s valamennyi magyarországi járás főszolgabírájához, r. t. város polgármesteréhez és thjf. város közönségéhez intézett rendeletének másolata.

A *tölgy- és fenyőkéreg*, valamint *cserzőanyag* kitermeléséhez szükséges munkásoknak, a katonai, illetve népfölkelési szolgálat alól a folyó évi termelési időszakra való felmentésére vonatkozólag a következőket rendelem:

1. A felmentendőkre vonatkozólag, külön, egyénenkénti szabályszerű felmentési javaslat szerkesztendő és a főispán ur útján a m. kir. földmívelésügyi miniszter urhoz *sürgősen, soronkívül* felterjesztendő.

2. Az 1892—1898. évfolyambeliek közül csak azoknak fog a felmentés engedélyeztetni, kikről megállapított, hogy arczvonalbeli szolgálatra nem alkalmasak.

7908/1917. F. M. számhoz.

Kimutatás.

1. Az erdőbirtokos, vagy kéreg- (cserfa-) termelő neve és lakhelye, illetőleg a czég székhelye * (község, járás, ország)	
2. Az erdő fekvése, melyben a kéreg- (cserfa-) termelés eszközöltetni fog (község, járás, ország)	
3. Az erdőbirtok kiterjedése (hektárookban), melyen a kéreg- (cserfa-) termelés eszközöltetik	
4. A fatömeg mennyisége (tömör m^3 -ben)	
5. A kitermelendő áru megközelítő mennyisége : a) fenyőkéreg b) tölgykéreg c) cserfaanyag (tölgy, gesztenye)	
6. Ezen árumennyiség kitermeléséhez szükséges egyének száma	
7. Békeidőbeli állomány : a) erdészek b) erdőőrök c) erdőmunkások (fuvarosok)	
8. Jelenlegi állomány : a) erdészek b) erdőőrök c) erdőmunkások (fuvarosok)	
9. A felmentendők száma : a) erdészek b) erdőőrök c) erdőmunkások (fuvarosok)	
10. Hadi felügyelet alá van-e az üzem helyezve, szállít-e a hadseregnek, eladott-e már a kitermelendő mennyiségből, ha igen? mennyit és kinek?	
11. Egyéb figyelemre méltó közlemények	

3. A hadrakelt sereghez tartozók, valamint a hadsereg részére dolgozó üzemeknél alkalmazottak nem fognak felmentetni, tehát felmentésre egyáltalán javaslatba sem hozhatók.

4. A felmentések engedélyeztetni fognak:

a) *tölgykéregtermelés* céljából márczius hó 15-től július hó 31-ig terjedő időben, *legfeljebb 4 hetre*;

b) *fenyőkéregtermelés* céljából május hó 1-től augusztus 31-ig terjedő időben, *legfeljebb 10 hétre*;

c) a *tanningyártásra alkalmas tölgyhulladék- és tuskófatermelés* céljából, *legfeljebb 6 hétre*.

5. A felmentések meghosszabbításának nincs helye.

6. Hadifoglyok a folyó évben külön erre a célra rendelkezésre nem bocsáttatnak, hanem azok esetenként a vármegyei gazdasági munkabizottságtól igénylendőek és a rendelkezésre álló állomány arányában fognak kiutaltatni.

Ez a rendeletem a legcélszerűbb módon azonnal közhirrre teendő.

A miniszter helyett:

Karátson s. k.
államtitkár.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1917. évi márczius hóban.

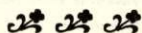
A rövidítések magyarázata:

Az ákácfa monografiája	Am.	Hazánk házi faipara (Gaul Károly)	H. P.
Alapítványi kamat	ak.	Hirdetési díj az E. L.-ban	hd.
Alapítványi tőketörlesztés	att.	Hirdetési díj az „Erdő”-ben	Ehd.
Áltiszti segélyalap	Asa.	Hirsch Istvánné, szül. Kraft Anna	
Attutó bevétel	áb.	segélyalapítvány	H. I. a.
Báró Bánffy D. alapítvány	BBa.	Időközi kamatok (takarékpénztári)	ik.
Bedő Albert alapítvány	BAA.	Kedvezményes lapdíj	kld.
Bákkfűtési romlása stb.	Btr.	Készpénzalapítvány	k. a.
Egyéb bevétel	Egy.	Külföldi fanemek tenyésztése	Kft.
Erdői facsemeték nevelése	Ecs.	Lakbér	lb.
Erdészeti Géptan	Egt.	Lapdíj (Erd. Lapok)	ld.
Erdészeti Lapok egyes füzetek	EL.	Melőlő-erdők berendezése	M. L.
Erdészeti Növénytan II. rész	Nvt. II.	Magyar Erdészeti Oklevéltár	EOT.
Erdészeti rendeletek tára	Ert.	Népszerű növénytan	N. Nvt.
Erdészeti zsebnaptár	Npt.	Perköltség	Prk.
„Erdő” című lap	Eld.	Postaköltség	pk.
Erdőbecslés II. kiadás	Ebt.	Rendkívüli bevétel	rb.
Erdőőr	Eő.	Rendszeres növénytan I. R.	Rnt. I.
Erdőrendezést (Bel.)	Rz.	Rokkant segélyalap	Ra.
Erdőrendezést (Fekete)	Rzf.	Szantner Gyula	Sza.
Erzsébet királyné alapítvány	E. a.	Szállaló Erdők Berendezése	Szeb.
Ertékpapírok kamatai	Ek.	Székesfehérvári ism. alap	Sz. i. a.
Ertékezesek az erdőrendezés köréből	Ee.	Tagsági díj	td.
A fenőfélék fajának összehasonlító szövevénye	Fösz.	Tangens-táblázatok	Tt.
Fából készült cukor és alkohol	Fcza.	Gr. Tisza Lajos-alapítvány	TLa.
Fatömegtáblák	Ftb.	Titkári nyugdíjalap	t. ny. a.
Hadisegély	Hdsg.	Tölgy és Tenyésztése	Töt.
		Wagner Károly alapítvány	Wka.

Ált. fakesek. r.-t. Ra. 10.—. Ajtay Sándor td. 16.—. Ajtay Jenő td. 12.—. Allender Frigyes Ra. 20.—. gróf Apponyi Sándor Ra. 100.—. Acsev. ig. hd. 4-55. Bóznér János npt. 3.—, pk. —45. Bacsik János hd. 33-55. Bakkay József td. 16.—. Budapest főváros Ra. 499-35. Büki cukorgyár Ra. 14.—. Böhm József td. 16.—. Bosnyák kormány hd. 30-51, Ftb. 4-50, hd. 16-40, áb. 39-95. Balogh Boldizsár td. 16.—. Bartók Ernő td. 16.—. Bedő Sándor Eő. 6.—, Ftb. 6.—, pk. 1-70. ifj. Belházy Gyula td. 16.—. Belényesi püsp. erdőhiv. Eő. 6.—, npt. 8.—, pk. —75. Besztercebányai erdőig. hd. 39-50. dr. P. Bilaskó Gy. Ra. 20.—. Brassói áll. erdőhiv. Ra. 175.—. Bárdfalvai körjegyző hd. 24-25. Bálint Viktor Eő. 6.—, pk. 1.—. Beregszászi áll. erdőhiv. Ra. 78.—. Besztercei erdőig. hd. 39-75. Bakonai Antal Eő. 6.—, pk. —60. Breznóbánya város hd. 67-45. Binder Béla td. 16.—. Berwald Kornél npt. 2.—, pk. —45. gróf Breuner örök. Ra. 110-29. Besztercebányai erdőhiv. Ra. 11-27, + 52-25. Berettyószéplaki v. urb. hd. 23-05. Binder József td. 16.—. Boroskay János td. 16.—. B.-Gyarmati áll. erdőhiv. Ra. 205.—. Becsek Ignác Eő. 6.—, pk. —60. Budapesti kir. erdőfelügy. Ra. 100.—. Csetneki közbirt. ld. 16.—. Csápár Ferencz npt. 4.—, pk. —50. Csató Pál Ra. 60.—. Craus Géza Ra. 5.—. Chalupeczky János npt. 7.—, pk. —45. Csoma Ferencz Eő. 6.—, npt. 3.—, pk. 1-05. gróf Csáky László vasgyári r.-t. Ra. 100.—. Cotteli Honorat td. 5.—. Dampf Gábor ld. 12.—. Dluha község Ra. 20.—. Dicsőszentmártoni áll. erdőhiv. Ra. 150.—. Dittert Gyula npt. 3.—, pk. —45. Diósjenői urad. Ra. 60.—. Az Est npt. 6.—, + 3.—. Erust és Schulcz ld. 16.—.

Engel Adolf és fia czég Ra. 20.—. gróf Esterházy Jenő Ra. 100.—. Érsekszanád
község Ra. 52·11. Első Magyar Biztosító r.-t. Ra. 100.—. Egbelli v. urb. Ra. 5.—.
Az Erdő cz. lapra 2395·95. Fábrý Alajos td. 16.—, Földmiv. min. Hj. 6000.—,
Eld. 1908.—, Ftb. 12.—, ld. 2960.—, npt. 244.—. Fischer-Colbrie Emil pótlás
1·40. Fischle Frigyes td. 16.—. Földes Tibor td. 16.—. Feldmann Béla Eő. 6.—.
Fakereskedelmi r.-t. Ra. 100.—. Fejér Kálmán npt. 3.—, pk. 1.—. Feketehalmi
jár. erdőgond. Ra. 50.—. Ferenczi Ede Ra. 20.—. Forberger Pál Eő. 6.—, pk.
—·60. Fröhlich Brunó td. 20.—. Fogarasi áll. erdőhiv. npt. 42.—, pk. —·75.
Fábián József Ra. 42.—. dr. Fazekas Ferencz td. 16.—. Gintner Bálint td. 120.—.
Gázgyár Eb. 21·10. Gáspár János Eő. 6.—, Ftb. 4·50, pk. 1·10. Gontkó Ignác
npt. 3·50, pk. 1·35, Ftb. 4·50. Gönczö András Eő. 6.—. Gáti közjegyzőség Ra.
45.—. Gelénesi v. urb. köz. Ra. 91·50. báró Ghyllányi Imre npt. 3.—, pk. —·85.
Györke Ernő td. 32.—. Gregersen Béla Ka. 500.—. Gonczó András pk. —·85.
Giller János Ra. 130.—. Gerstbrein Károly npt. 3.—, pk. —·85. Gyulafehérvár
város Ra. 50.—. Hosszu János td. 16.—. Halász József pk. 1.—. Hamar László
td. 16.—. Hreblay László td. 16.—. Herrmann Lajos npt. 3.—, pk. —·85. Hungaria
bank r.-t. Ra. 1950·50. Halmi László td. 12.—. Holman Jenő János Kfn. 3.—,
pk. —·50. Kamenitzi Hoffmann Antal Ra. 20.—. Horváth Károly ld. 16.—. Halmazsán
Mihály Eő. 6.—, pk. —·60. Incze Manó td. 10.—. Irinyi Aurél td. 16.—. Jäger
Károly Eő. 6.—, pk. —·55. Jeszenszky Ferencz td. 16.—. Jónásch Kornél td.
10.—. Janoviczky Béla npt. 3.—, pk. —·45. Junghaus E. erdőgond. Ra. 20.—.
Kissarkadi v. urb. Ra. 7·44. Klein Miksa és társa ld. 16.—. Kalotaszegi erdő-
ipar r.-t. npt. 4.—. Kókai Lajos Gtn. 4.—. Kiss Zoltán td. 10.—. Kovács Endre
hd. 24·85. Kelemen István td. 2.—. Klausberger József td. 16.—. Kopric András
td. 16.—. Kelecsényi Ferencz Ra. 20.—. Keleméri ev. ref. egyház Ra. 70.—.
Kuretyán Péter npt. 4.—, pk. —·85, Eő. 6.—, pk. —·85. Kövessi Antal td. 2.—
Kassai erdőfelügy. Ra. 24.—. Kiss István Eő. 6.—, pk. —·40. dr. Kapussy Imre
td. 16.—. Késmárk város Ra. 10.—. Konok Tamás td. 16.—. Krippel Móricz td.
7.—. Nemeskéri Kiss Pál Ra. 200.—. Kemka Gyula Ra. 5.—. Kiss V. István td.
44.—. Kirschner János Eő. 6.—, npt. 4.—, pk. 1·05. Kézdivásárhelyi jár. erdőg.
Ra. 207.—. Kisbirtokosok orsz. földhitelint. Ra. 50.—. Lehoczky János lb. 60.—.
Lugosi erdőig. hd. 19·75. Lorge Emil td. 16.—. Lehrmann Béla td. 16.—. Lavotta
József ak. 10.—. Leber Antal npt. 3.—. Lászlóffy Ernő Ecs. 3.—, Kfn. 3.—, Tt.
4.—. Kakucsí Liebnér József hd. 2·75. Légrády Béla Ra. 10.—. Lányi Aladár
td. 16.—. Ládor Gergely Ra. 3.—. Mankos Marián Eő. 6·60. Maseim Ágoston
hd. 18·85. M-Szigeti erdőig. npt. 61.—, pk. 1·65, Ra. 1530.—. Máramaros vm.
g. egylet td. 16.—. Mirtse János td. 20.—. Milch Oszkár Ra. 50.—. Majerszky
János td. 10.—. Mezei Rezső td. 22.—. Maier Béla Ftb. 4·50, npt. 3.—. npt. 1.—.
Méhes László Ra. 10.—. Majtényi István npt. 2.—, pk. —·45. gróf Majláth
György Ra. 2000.—. Mauks Vilmos Ra. 10.—. Máragyulafalvi közb. Ra. 10.—.
Mosóczi v. urb. Ra. 30.—. Müller János Eő. 6.—, pk. —·60. Magyar Országos
Közp. Takarékpénztár Ra. 50.—. Nadvornai faipar r.-t. npt. 4.—. Nickmann
Rezső td. 16.—. Nemschitz N. npt. 8.—. Nagybányai főerdőhiv. npt. 24.—, pk.
1·12, hd. 19·60. Nagygutí körjegyzőség Ra. 47.—. Németpróna község Ra. 20.—.
Nagybányai Minoritarend Ra. 5.—. Nyitrabajnai v. urb. Ra. 10.—. Osterlamm

Ernő td. 16.—. Oroszmezői v. urb. hd. 25·45. Ótura község Ra. 25.—. Oldenburg hercegnő urad. Ra. 135.—. OsztróLuczky Miklós Ftb. 4·50, pk. —·95. Oroszvégi v. urb. Ra. 13·46. Oklándi erdőköz. Ra. 5.—. Persián Iván lb. 54.—. gróf Pálffy urad. hd. 75.—, hd. 5·55. Parasznai erdőgond. Ra. 11.—. Pécsi áll. erdőhiv. Ra. 65.—. Plentzner Frigyes td. 32.—. Piskolti József Eő. 6.—, pk. —·55. Petrovics Gyula Eő. 6.—, pk. 1.—. Polnisch Árpád td. 16.—. Poppr Emil Ra. 5.—. Pribilina v. urb. Ra. 100.—. Pollitzer Zsigmond Eő. 6.—. Rochlitz Dezső td. 16.—. Riegler Béla könyvek 63·50. Rényi K. Eő. 6.—, npt. 6.—. Revóczy Béla npt. 3.—, pk. —·85. Rónai Antal td. 18.—. Rózsahelyi jár. erdőgond. Ra. 617.—. Riedl Adolf ld. 4.—, npt. 4.—, pk. —·45. Révai testv. Eő. 6.—. Rimamurány-Salgótarjáni vasmű r.-t. Ra. 1000.—. Rudnay Egyed npt. 6.—, pk. —·45. báró Radvánszky Antal td. 16.—. Séllyey Teréz hd. 8·35. gróf Széchényi Frigyes td. 16.—. Steiner Sándor npt. 4.—, pk. —·85. Szentendre város Ra. 20.—. Szabó Kálmán (battonyai) td. 10.—. Steiner Gyula npt. 3.—, pk. —·45. Sándor Imre hd. 24.—. Strompf Pál npt. 3.—, pk. 1·05. Szolyvai magy. falépít. r.-t. Ra. 100.—. Sobó Jenő td. 16.—. Sobó Sándor td. 16.—. Stein György td. 16.—. Szászváros város Ra. 50.—. Szeőts Béla npt. 3.—, pk. —·50. Sásteleki v. urb. hd. 21·55. Syllaba Ferencz npt. 3.—, pk. —·45. Schnaider László td. 16.—. Somsich Miklós Ra. 50.—. Szamosujvár város Ra. 100.—. Szombathelyi áll. erdőhiv. Ra. 60.—. Szauer Antal Ra. 20.—. Scheibler Emil hd. 8·55. Sasvári urad. Ra. 10.—. S.-A.-Ujhelyi áll. erdőhiv. Ra. 94·75, + 665·50, + 11.—. Scholcz Hugó td. 16.—. Syllaba Ernő td. 16.—. Sümegh Ignác Ra. 483.—. Szentgyörgy város td. 32.—. Sárkányi jár. erdőgond. Ra. 450.—. Smorgen testvérek Eb. 1.—. Simonffy Gyula td. 16.—. Sárospataki v. urb. Ra. 50.—. Szatmárnémeti város Ra. 48.—. Szilágyujlak község Ra. 43·50. Tölgyes József td. 16.—. Tótsóvári erdőhiv. hd. 59·65. dr. Tuzson János td. 16.—. Török Sándor td. 6.—. Teltsch Kornél td. 16.—. Ungvári főerdőhiv. npt. 36.—, pk. —·97. Ugodi v. urb. Ra. 20.—. Ungvári kir. erdőfelügy. Ra. 500.—. Vésza János td. 16.—, Facz. 1·50, Ftb. 4·50, pk. —·60. Vissóroszi v. urb. Ra. 10.—. Várnai Sándor att. 20.—, ak. 4.—. Vigdorovics Ármin td. 16.—. Várpalotai kat. gyakorlótér-par. Ra. 30.—. Véssey Ferencz Ra. 14.—. Wenczel Miksa td. 16.—. Weinberger Jakab ld. 16.—. Wilde Kálmán Ra. 10.—. Wellebil Károly Ra. 30.—. Wilde Ferencz Ra. 300.—. Wolfram Sándor td. 8.—. Zsarnóczai erdőhiv. Ra. 646·60, + 1000.—, npt. 90.—, pk. —·97. Zalavári apátság ld. 16.—. gróf Zichy Rafael Ra. 200.—. Zsombory Ignác td. 16.—. Zuskin Ferencz Ra. 35.—, + 75.—, gróf Zichy József urad. erdőhiv. ld. 16.—. gróf Zichy Ödön Ra. 100.—. Zsák Emil td. 16.—.

Az „Erdészeti Lapok“ 1917. évi VII—VIII. füzetének HIRDETÉSEI.

**Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért
a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.**

Dijszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttal szedett hirdetés milliméterenkint *a)* faeladási hirdetéseknel 30 fillér, *b)* más hirdetéseknel 20 fillér. Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttal szedett hirdetések másfélszeres egységárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammonként 25 koronával magasabb árért mellékelteknek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve	 Magyar ipar és termelés 		Szigorú lelkiismeretes kiszolgálás
	 (1. XII. 4.) STAINER GYULA cs. és kir. udvari szállító. Körmend (Vas m.)	Már 53 év óta szállít elismert megbízható minőségben mindennemű: kül- és belföldi fenyő-, lomb- és gyümölcsmagvakat, tű- és lomb- levelű facsemetéket, diszfenyőket, sorfákat, élő sövényeket, gyümölcs- vadonczokat és minden e szakmába vágó más magvakat. Saját erdészeti csemetetelések Zalaegerszegen!	
A Kontinens legnagyobb és legjobb hírnévnek örvendő hasonnemű vállalata			

Előjegyzéseket őszi és tavaszi szállításra lehetőleg mielőbb kérek!	
SÁNDOR IMRE erdészeti magkereskedés, csemete-nagytermelés :: SZÉKESFEHÉRVÁR	ajánl mindennemű erdészeti magvakat és azok csemetéit elsőrendű minőségben.
Elismert lelkiismeretes és szakszerű, pontos kiszolgálás! :: Fenyőtoboz-, tölgyakk-, bükkakk- stb. termést bármily mennyiségben veszek. (2—8)	

Hadmentes, 44 éves, ref. vallásu, nőtlen egyén, kitűnően szakvizsgázott, az erdészet minden ágában jártas, aki a termelést különösen jól érti, erdészi állást keres azonnali belépésre. Czim a kiadóhivatalban.

(4 III. 3.)

Mindenemű ERDÉSZETI MAGVAKAT ÉS FACSEMETÉKET

ajánl szavatolt elsőrendű minőségben

FARAGÓ BÉLA csász. és királyi
udvari szállító.

Magyar Magpergető gyára. (4. III. 3.)

Erdészeti csemetetelepek ZALAEGERSZEG.

Árjegyzékkel, részletes árajánlattal szívesen szolgálók !

Faeladási hirdetmény. 555/1917. sz. — Az Arad vármegye Zarándpatak községbeli volt urb. közbirtokosság tulajdonát képező mintegy 30 kat. holdnyi, a természetben kellően ki- és megjelölt közös legelőterületen tővön található, mintegy 4726 tömörköbméterre becsült tölgy, cser, bükk és gyertyánból álló fakészlet, 1917. évi április hó 25-én d. u. 1 órakor Jósáshely községházánál megtartandó írásbeli zárt ajánlatok benyújthatásával egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 17.214 (tizenhétezerkettőszáztizennégy) korona, bánatpénz 1721 K.

Az egykoronás bélyeggel ellátott, szabályszerűen kiállított, a jelzett bánatpénzzel — készpénzben vagy óvadékképes magyar állami értékpapirokban — felszerelt zárt írásbeli ajánlatok a szóbeli árverést megelőzőleg nyújtandók be az árverező bizottság elnökénél, postán megküldhetők: Főszolgabíró, Borossebes czimen. A postán beadott ajánlatok boritékjára reá jegyzendő: ajánlat a zarándpataki faállományra s az ajánlatban kitüntetendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri s magára nézve kötelezőnek elfogadja.

A kellően fel nem szerelt, illetve a feltételektől eltérő, valamint az utóajánlatok figyelmen kívül hagyatnak.

A részletes árverési és szerződési feltételek Jósáshely községházánál, a borossebesi járás főszolgabírójánál és az aradi m. kir. állami erdőhivatalnál megtekinthetők, kívánatra megküldetnek.

Borossebes, 1917. évi márczius hó 9-én.

(6)

Hajdu
tb. főszolgabíró.

Ákáczcsemete

és mindennemű

gyümölcsfa

legjutányosabban kapható

(5. IV. 2.)

KLÁR ÉS DEMETER

faiskolájából Nyiregyházán. Arjegyzék ingyen.

Faeladási hirdetmény. 3227—1916. sz. — A beregvármegyei Tarpa község előljárósága 1917. évi május hó 14-ik napján, a helyszinén délelőtt 9 órakor kezdődő nyilvános szóbeli árverésen, és pedig május hó 14-én 1—200 sorszámgig szálonként, május hó 15-én pedig 201—490 sorszámgig 23-as csoportokban eladja a község tulajdonát képező erdőn az 1914. évi 16651/A/2. sz. F. M. rendelettel kihasználásra engedélyezett és 1—490-ig megszámozott tövön álló 490 darab tölgy-, 1468·36 m^3 műfára és 2034·2 $űrm^3$ tűzifára becsült fatömegét.

Kikiáltási ár a becsár, melyen alól a fák el nem adatnak. Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Kiszállítási határidő bezárólag 1918. évi deczember hó 31-ig.

Becslési iratok és az eladási feltételek a tiszamenti m. kir. jár. erdőgondnokságnál Beregszász és az előljáróságnál naponta d. e. 11—12 óra között megtekinthetők.

Tarpa, 1917. évi márczius hó 12-én.

Puskás György
jegyző.

(7)

Varga András
bíró.

Faeladási hirdetmény. (Nyirfa.) Ungvármegyei Szürte község volt urbérései 1917. évi május hó 2-án a helyszinén reggel 8 órakor kezdődő nyilvános szóbeli árverésen, 11 csoportban eladják a tulajdonukat képező és Köblér község határában fekvő nyírerdő

tövön álló faanyagát, mely 8700 darab 14—32 *cm* mellvastagságú és 11—18 *m* hosszú, nagyobb részét eszközfának alkalmas szálfából áll, 2574 *m*³ 7 *cm* felüli fatömegre és összesen 3861 korona értékre becsültetett. A rőzsafa, mely seprőkészítésre felhasználható, az értékelésnél figyelmen kívül hagyatott.

A csoportonkénti kikiáltási ár, melyen alól a fa el nem adatik, a csoportok nagysága szerint 117—633 korona között váltakozik. Utóajánlatok el nem fogadtatnak. Kiszállítási határidő bezárólag 1918. évi márczius hó 30-ig.

A becslési iratok és az eladási feltételek az ungi alsó m. kir. járási erdőgondnokságnál Ungváron, Sörház-utca 15. szám alatt és Köblér tanyán Pékh József járási erdőőrnel megtekinthetők.

Szűrtén, 1917. évi márczius hó 16-án.

(8)

Kovács Dániel

volt urbéresek jegyzője.

Fenyőfaeladás. 379/1917. sz. — Izsaszacsal község az 1917. évi április hó 26-án d. e. 10 órakor a község házában tartandó zárt írásbeli ajánlati versenynyel egybekötött szóbeli nyilvános árverésen eladja a „B” üzemosztály 4. és 12. osztagaiban (Repegye) az 1912—1921. évig terjedő és 121·35 kat. holdat kitevő 10 évi vágás-területen törzsenként kijelölt 4517 *m*³ kéregnélküli műfatartalomra becsült 8825 drb. fenyőtörzset.

A kikiáltási ár, mint hivatalosan megállapított becsérték, 37.000 korona; a bánatpénz ennek 10%-a vagyis 3700 korona.

A fakészlet a becsértéken alul nem adatik el; későn beérkezett avagy a feltételektől eltérő és utóajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az árverési és szerződési feltételek az izavölgyi m. kir. járási erdőgondnokságnál Máramaroszigeten és Izsaszacsalon a község-házán megtekinthetők.

Izsaszacsal (Máramaros megye), 1917. évi márczius hó 14-én.

Mandula Sándor
jegyző.

(9)

Bizó Nyika
bíró.

Ipari czélokra alkalmas fenyőhasábfa eladása. (Vasuti rakodókon.) 203—1917. sz. — A körmöcbányai m. kir. erdőgondnokság kerületében termelt s vasuti rakodókra kiszállított, ipari

czélokra alkalmas 692 ürméter fenyőhasábfa, két eladási csoportban, zárt írásbeli ajánlatok útján eladatik.

Az ajánlatok legkésőbb 1917. évi április hó 23-án délután 5 óráig nyújtandók be Zsarnóczán a m. kir. erdőhivatalnál, ahol azok április hó 24-én délelőtt 10 órakor nyilvánosan fognak felbontatni.

Részletes adatok, az árverési és egyuttal szerződési feltételek, ajánlati űrlap és boríték a zsarnóczai m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Zsarnócza, 1917. évi márczius hóban.

(10)

M. kir. erdőhivatal.

Egyedülálló,

öreg erdőtiszt keres fizetés ellenében oly helyet, hol családtagnak tekintve, még hátralevő idejét eltölthetné. Szíves megkeresések „Erdőtiszt” jeligére, Blockner hirdetőjébe, Semmelweis-utca. (11)

Magyar oklevéllel bíró ERDÉSZEK, szolgálatképes nyugdíjasok is, megfelelő alkalmazást találnak. Csakis írásbeli ajánlatok „L. O. 1330” jeligére Haassenstein és Voglerhez Budapest, Dorottya-utca 11. küldendők. (12. II. 1.)

Báró Waldbott-Bassenheim regéczhutai és erdőhoratii erdőhivatalainál több százezer **erdei faesemete** a következő árak mellett (csomagolás és szállítás nélkül) eladó:

3 éves átiskolázott luczfenyő	--- --- ---	ezer darab à	14 K
4 " " "	--- --- ---	" " "	15 "
5 " " "	--- --- ---	" " "	16 "
6 " " "	--- --- ---	" " "	17 "
2 " át nem iskolázott kocsánytalan tölgy		" " "	14 "
3 " átiskolázott " "		" " "	20 "

Csomagolás és az olaszliszka-tolcsvai vasuti állomásra való szállítás önköltségi árban lesz számítva.

Bővebb felvilágosítással szolgál

(15)

*báró Waldbott-Bassenheim urad. számvevősége
Tolcsva, Zemplén megye.*

Szappangyökéreladás. 1644/1917. sz. — A lugosi erdőigazgatóság kerületében Deliblát községben készletezett mintegy 364 métermázsa I. oszt. és mintegy 30 métermázsa II. oszt. szappangyökér (*Gypsichila paniculata* L.) zárt írásbeli ajánlatok mellett nyilvános versenytárgyaláson négy eladási csoportban eladatik.

Ajánlatok 1917. évi május hó 10-én délután 3 óráig a kincstári birtokkezelőséghez Delibláton nyújtandók be, hol azok a következő napon d. e. 8 órakor nyilvánosan bontatnak fel.

Az eladási feltételek és egyéb adatok a delibláti birtokkezelőségénél szerezhetők be.

Lugos, 1917. évi márczius hó 29-én.

(14)

M. kir. erdőigazgatóság.

Pályázat. 8875/1917. sz. — A boszniai és hercegovinai országos kormány erdőgazdasági ügyosztályánál Sarajevo-ban 1917. évi május hó 15-ével két rajzoló állás lesz ideiglenesen, előre meg nem határozható időre és egy havi kölcsönös felmondás mellett betöltendő.

A havi, utólagosan kifizetendő díj 200 K-val van megállapítva.

Pályázhatnak oly katonai szolgálatra alkalmatlan vagy női személyek, akik jó szakrajzolók, szép kézírással bírnak és a német nyelvet szóban és írásban birják.

A két koronás boszniai és hercegovinai bélyeggel (bélyeghiányában 2 K-s bankjegy melléklendő) ellátott és esetleg bizonyítványmásolatokkal — melyeknek mindegyike 40 filléres boszniai és hercegovinai bélyeggel bélyegezendő, vagy a megfelelő összeg pénzben melléklendő — felszerelt kérvények legkésőbb folyó évi május hó 1-éig a fent megnevezett erdőgazdasági ügyosztályhoz benyújtandók.

Nőtlen pályázók, erdészek és rokkantak előnyben részesülnek.

(16)

Faeladási hirdetmény. A németlipcsei közbirtokosság 1917. évi április hó 26-án d. u. 3 órakor Németlipcsén a községi irodában tartandó szó- és írásbeli árverésen tövön eladja a tulajdonát képező s rendszeres gazdasági üzemterv szerint 1917. évre kijelölt területeken alább kimutatott famennyiséget ugyancsak alább kitüntetett kikiáltási ár mellett.

Tételszám	A vágásterület megnevezése	A vágásterület kiterjedése	Becsült fatömeg				A fatömeg becsült értéke, illetőleg kikiáltási ára		J e g y z e t
			luczfenyő		jegenyefenyő		korona	fillér	
		kat. hold	darab	m ³	darab	m ³			
1.	„A” üz. I. vág. sor. 1. tag 2/1. osztág	32·3	8.933	3.725	7.190	4.639	229.490	—	
2.	„A” üz. II. vág. sor. 6. tag 32/33. osztág -----	31·4	5.652	4.057	3.163	2.620	190.998	—	
3.	„A” üz. IV. vág. sor. 14. tag 81/82. osztág -----	12·6	becslése folyamatban van, becsértékét az árverés napján közöljük az érdeklődőkkel						
4.	„A” üz. VIII. vág. sor. 34. tag 206. osztág -----	17·8	4.019	1.463	1.493	697	58.664	—	

Bánatpénz a kikiáltási ár 10⁰/₀-a.

Szabályszerű bélyeggel ellátott és bánatpénzzel felszerelt írásbeli zárt ajánlatok az összes fatömegre együttesen, vagy egyes tételek alatti fakészletekre külön-külön, a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverést vezető kezébe nyújtandók be.

Az ajánlatokban a megajánlott vételár összege szóval és számjegyekkel tisztán kiirandó, melyekben az ajánlattevő határozottan kijelenteni tartozik, hogy az árverési szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti. Utóajánlatok el nem fogadtatnak.

A részletes becslés, árverési és szerződési feltételek a helybeli szolgabírói hivatalban, a helybeli m. kir. járási erdőgondnokságnál és a községházán a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Liptó-Németlipcse, 1917. évi márczius hó 27-én.

(13)

Rokossinyi Pál

közb. elnök.

Hirdetmény. 6103/1917. sz. — Zenta város tanácsa részéről közhirrre tétetik, hogy a városházi hivatalok és iskolák 1917/18. idény alatti fűtéséhez körülbelül 15.000 m³ keményfa szükséges.

Ezen tűzifamennyiség szállításának biztosítása céljából felhivatnak a tűzifakereskedők és szállítók, hogy a tűzifa minőségének, árának, a szállítás feltételeinek közlése mellett Zenta város tanácsának ajánlataikat f. évi május hó 31-ig megtekintetni szíveskedjenek.

A felajánlandó tűzifát megvétel előtt bizottság fogja megtekinteni.

Zenta, 1917. évi márczius hó 24-én.

(17)

Szárich

polgármester.

Hirdetmény. Alulírott közhirrre teszem, hogy a pribilinaí volt urbéresek tulajdonát képező és Liptó-Pribilina község határában fekvő mintegy 2000 kat. holdnyi erdő és havas területen gyakorolható vadászati jog f. évi május hó 3-án d. e. 10 órakor Pribilinán az alulírott lakásán nyilvános szó- és írásbeli árverés útján f. évi márczius hó 15-től kezdve 3 (három) egymásután következő évre bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár. 600 korona, bánatpénz 60 korona.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Vadállomány: szarvas, őz, zerge, nyul, róka, medve, vaddisznó, siketfajd, nyirfajd, és császármadár.

Az árverési és szerződési feltételek az alulirotnál bármikor megtekinthetők.

Liptó-Pribilina, 1917. évi április hó 1-én.

(18)

Pelach Ádám
urb. elnök.

Termelt luczkéregeladás. 1315/1917. szám. — A liptóújvári főerdőhivatal által a f. év tavaszán kitermelendő és a vágások alatti utak mellé felállított, kis részben még a múlt évben kitermelt és Fenyőházán a Ksod vasuti állomáson beraktározott, a szvarini és feketevági erdőgondnokságokat illetőleg pedig a liptóújvári cserpajtába leszállítva összesen 8800 *q*-ra becsült luczkéreg, 1917. évi április hó 26-án d. e. 10 órakor Liptóújvárott a főerdőhivatal hivatalos helyiségében, zárt írásbeli ajánlatok útján, 13 csoportra megosztva kerül eladásra.

Az ajánlatok legkésőbb 1917. évi április hó 25-én délután 6 óráig nyújtandók be Liptóújváron a m. kir. főerdőhivatalnál.

A részletes becslésre, továbbá a csoportok beosztására vonatkozó adatok, az árverési és szerződési feltételek, valamint az ajánlati űrlap és boríték a liptóújvári főerdőhivatalnál beszerezhetők.

Liptóújvár, 1917. évi április hóban.

(19)

A m. kir. főerdőhivatal.

Okleveles erdőmérnök, fiatal, nőtlen, ki Selmeczbányán jó eredménynyel végzett, a törvényszerinti képesítéssel bir, erdő-, gőzfűrészkezelésben, mérésben, vadászatban gyakorlatilag képzett, jelenleg katonai szolgálat alól felmentve felmondatlan állásban szolgál, **kezelőtiszti** állást keres, hol ambícióját kielégítheti. A beosztás, munkakör és dotáció megjelölésével ellátott megkeresést kettős bélyeggel ellátott borítékban a kiadóhivatalba kéri „Állandó” jeligére.

(20)

Termelt nyirfakocsirudeladás (vasuti kocsiba rakva). 2504/1917. szám. — A zólyomi, erdőbádonyi és vaczoki m. kir. erdőgondnokságokban termelt 1510 darab 4 *m* hosszú és 362 darab

5 m hosszú nyirfakocsirud, két eladási csoportba megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján el fog adatni.

A zárt írásbeli ajánlatok legkésőbb 1917. évi április hó 20-án déli 12 óráig nyújtandók be Beszterczebányán az erdőigazgatóságnál, ahol azok április hó 21-én fognak nyilvánosan felbontatni.

Az árverési feltételek az anyag csoportosítását, kikiáltási árat és leteendő bánatpénzt feltüntető kimutatás, ajánlati űrlap és boríték alulírt erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Beszterczebánya, 1917. évi márczius hóban.

(21)

M. kir. erdőigazgatóság.

Műszaki czélokra alkalmas fenyőhasábfaeladás (erdei rakodón). 2738/1917. szám. — A benesházai erdőgondnokságban termelt és erdei rakodóra szállított 1614 űrm^3 műszaki czélokra alkalmas fenyőhasáb- és dorongfa fog, két eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján eladatni.

A zárt írásbeli ajánlatok legkésőbb 1917. évi április hó 24-én déli 12 óráig nyújtandók be Beszterczebányán az erdőigazgatóságnál, ahol azok április hó 25-én délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Az árverési feltételek, a faanyag csoportosítását, a kikiáltási árakat és leteendő bánatpénzt feltüntető kimutatás, ajánlati űrlap és boríték alulírt erdőigazgatóságnál szerezhető be.

Beszterczebánya, 1917. évi április hóban.

(22)

M. kir. erdőigazgatóság.

Termelt fenyőhaszonfaeladás. (Vasuti és garamparti rakodón.) 2739/1917. sz. — A benesházi és vaczoki m. kir. erdőgondnokságokban termelt, vasuti és garamparti rakodókon elhelyezett 7772·50 m^3 25 cm középméternél felüli fenyőhaszonfa fog, tizenegy eladási csoportba megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján eladatni.

A zárt ajánlatok legkésőbb f. évi április hó 22-én déli 12 óráig nyújtandók be a beszterczebányai m. kir. erdőigazgatóságnál, ahol azok április hó 23-án délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Az eladási csoportokat, a kikiáltási árakat és leteendő bánatpénzt feltüntető kimutatás, a részletes árverési és szerződési feltételek, ajánlati űrlap és boríték az alulírt erdőigazgatóságnál beszerezhetők.

Beszterczebánya, 1917. évi április hóban.

(25)

M. kir. erdőigazgatóság.

Főerdőőri vagy jobb erdőőri állást keres, 15 évi gyakorlattal bíró, kitűnő bizonyítványokkal rendelkező (rokkantsága révén kiszuperált), intelligens megjelenésű, erélyes szakv. erdőőr. Teljes jártassággal bír az összes erdészeti, valamint vadászati és mezőgazdasági teendőkben. Kisebb erdőbirtok önálló kezelését is elvállalja. Szíves megkeresést kettős boríték alatt, bélyeggel ellátva, Erdészeti Lapok kiadóhivatalába.

(23—1)

Önálló állást keres békekötésre, kitűnő gyakorlattal bíró erdész. (Nem mérnök.) Az erdészeti és vadászati teendőkön kívül jó gyakorlata van a gazdasági építkezésben. Erős, egészséges, energikus, szervező és alkotó erő. Beszél magyarul, németül, tótul és keveset románul. Kettős borítékban küldött és felbélyegzett szíves megkereséseket a kiadóhivatal továbbít.

(24)

Árverési hirdetmény. 465/1917. sz. — Szeben vármegye Szászujsfalú község tulajdonát képező „Sandbrücken“ nevű erdőrészben a rendszeres erdőgazdasági üzemterv 1915. évi rendes vágásában mintegy 11·4 kat. hold területen levő, 30—80 cm mellmagasságban mért átmérőjű, mintegy 300 darab haszon- és tűzifának alkalmas tölgytörzs folyó évi május hó 17-én d. e. 10 órakor Szászujsfalú községházánál zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen fog eladatni.

Kikiáltási ár 7637 korona.

Bánatpénz 770 korona.

Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Írásbeli zárt ajánlatokhoz a kiírt bánatpénz csatolandó.

Az általános árverési és szerződési feltételek a szászujsfalú község előljárásiénál, illetve a nagyszebenvidéki m. kir. járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

(26)

A községi előljárásiénál.

Faarverési hirdetemény. A biharvármegyei Vaskóh községben székelő körösbarafalvai volt urbéresek elnöke, 1917. évi április hó 30-án délelőtt 9 órakor a községházán tartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen eladja a volt urb. birtokosság tulajdonát képező erdőből a 3046/1915. K. B. sz. véghatározat szerint kihasználható 90 kat. holdon tövön álló 2960 darab tölgyfának, hivatalosan 399 tm^3 haszonfára és 245 tm^3 tűzifára becsült fakészletét.

Az erdő Vaskóh állomástól 1.5 *km*-nyire fekszik

Kikiáltási ár 6246 K. Kiszállítási határidő: bezárólag 1918. évi márczius hó 1-ig.

Utóajánlatok egyáltalán nem fogadtatnak el.

A részletes árverési és szerződési feltételek a belényesvidéki m. kir. járási erdőgondnokságnál csütörtöki napokon és a birtokosság elnökénél tekinthetők meg naponta d. e. 11—12 óra között.

Vaskóh, 1917. évi április hó 7-én.

(27)

Non Mákszin
urbéri elnök.

Faarverési hirdetemény. A biharvármegyei Kisbáród község volt urbéres elnöke 1917. évi május hó 8-án, délelőtt 9 órakor Nagyváradon az állami erdőhivatal irodájában tartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen eladja a volt urb. birtokosság tulajdonát képező erdőből a 2148/1917. F. M. sz. a. kihasználásra engedélyezett 66.6 kat. hold rendkívüli vágásterületén tövön álló 6420 drb. tölgy- és 1434 drb. bükk-, hivatalosan 2807 tm^3 mű- és 3383 tm^3 tűzifára becsült fakészletét. A vágás állami uton Királyhágó állomástól 14, Barátka állomástól 12 és Rév állomástól 11 *km*-nyire fekszik. Bánatpénz 10.000 korona.

Kikiáltási ár 84.000 korona. Kiszállítási határidő: bezárólag 1920. évi április hó 30-ig.

Utóajánlatok egyáltalán nem fogadtatnak el.

A részletes árverési és szerződési feltételek a nagyváradi felső m. kir. járási erdőgondnokságnál és a birtokosság jegyzőjénél tekinthetők meg naponta d. e. 11—12 óra között.

Kisbáród, 1917. évi április hó 13-án.

(28)

Csonka Macedon
jegyző.

Termelt fenyőhaszonfaeladás(vasuti vagy garamparti rakodóra hozva). 2763/1917. szám. — A dobrocsi m. kir. erdőgondnokságban termelt, erdei vasuti rakodón átadandó, de vevő kívánsága szerint a kisgarami helyi érdekű vasuti állomásra vagy rezsőparti garamparti rakodóra szállítandó $2380 \cdot 23 \text{ m}^3$ 25 cm középmétern felüli fenyőhaszonfa, három eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján el fog adatni.

A zárt ajánlatok legkésőbb 1917. évi április hó 26-án déli 12 óráig nyújtandók be Besztercebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál, ahol azok április hó 27-én délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

A szállítás feltételeit is magában foglaló részletes árverési és szerződési feltételek, a faanyag csoportosítását, kikiáltási árát és leteendő bánatpénzt feltüntető kimutatás, ajánlati űrlap és boríték az alulírt erdőigazgatóságnál beszerezhetők.

Besztercebánya, 1917. évi április hóban.

(29)

M. kir. erdőigazgatóság.

Az „Erdészeti Lapok“ 1917. évi VII—VIII. füzetének tartalma:

	Oldal
NAPIKÉRDÉSEK. (Többtermelés, fakivitel és valuta, belföldi faszükség- let. — Talpfatermelés. — Cserkéregtermelés)	153
S. K.: Nagybritannia faszükséglete és fával való ellátása a háború alatt	159
Dr. Tuzson János: A szlavoniai lisztharmatos erdők kérdéseihez	167
Egy polgármester: A tölgylisztharmat és az ellene való védekezés	171
FAKERESKEDÉLEM. Nagy faárverések	175
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK. I. Hivatalos közlemény. (Elveszett erdőőri szakvizsga-bizonyítvány tárgyában)	176
II. Hivatalos közlemény	176
A háborúban rokkanttá lett erdészeti alkalmazottak segélyezését szolgáló alapra befolyt adományok	177
KÜLÖNFÉLÉK. Dr. Guttenberg Adolf lovag †. — Halálozások. — Hősi halál. — Hírek hadbavonult szaktársainkról. — Dúsgyökérzetű cseme- ték háborús nevelési módja. (<i>Hangay Géza.</i>) — A dorongfának két méter hosszban való termelése. (<i>Stark Dezső.</i>) — Az 1916. évi lucz- fenyőmagtermés Csik vármegyében. (<i>Bodor Gyula.</i>) — Háborús tölgymakkár. (<i>Kőfalusi Győző.</i>) — A közgazdasági egyetem. — Fokozzuk a kosárkötő-fűz termesztését. (<i>Dr. Schilberszky Károly</i>)	183
Változások és kitiűntetések az erdészeti szolgálat köréből	192
ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. I. 7580/1917. földmiv. min. rend. a katonai felmentések meghosszabbítása tárgyában. — II. 7908/1917. földmiv. min. és 4714. eln. Mg. honv. min. rend. a kéreg- és tanninfa- termelő munkások felmentése tárgyában	193
Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál 1917. évi márczius hóban teljesített befizetések	197
HIRDETÉSEK	I—XIII

